

INFORMACIJA
o rezultatima pregovora za kreditni aranžman između Crne Gore i
Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) za Projekat dekarbonizacije
energetskog sektora Crne Gore

Opis Projekta dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore

Cilj Projekta dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore je unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata (objekti Univerziteta Crne Gore i drugi javni objekti) i povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže u Crnoj Gori. Realizacija Projekta je od izuzetnog značaja, kako za obezbjeđenje kontinuiteta sprovođenja aktivnosti u oblasti energetike i životne sredine, tako i za snažniju podršku reformi energetskog sektora i procesu dekarbonizacije, a sve u cilju implementacije preuzetih međunarodnih obaveza i ostvarivanja ciljeva do 2030. godine u dijelu: smanjenja emisija CO₂, većeg korišćenja obnovljivih izvora energije i unapređenja energetske efikasnosti.

Tokom posjete ekspertskog tima Međunarodne banke za obnovu i razvoj (International bank for Reconstruction and Development-IBRD) Crnoj Gori, u periodu 23-27. septembar 2024. godine, konačno su definisani detalji projekta kao što su cilj, dizajn, aranžmani za implementaciju i budžet.

Ukupna vrijednost projekta procijenjena je na iznos od 33,8 miliona eura. Finansiranje će biti obezbijedeno iz dva izvora: 31 milion eura iz kreditnih sredstava od strane IBRD-a, a 2,8 miliona eura kao sopstveno učešće države.

Projektom su obuhvaćene 3 komponente, i to:

- Komponenta 1: Unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata
- Komponenta 2: Povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže
- Komponenta 3: Tehnička pomoć i podrška implementaciji projekta.

Komponentom 1 projekta je predviđeno unapređenje energetske efikasnosti na 23 objekta (16 objekata Univerziteta Crne Gore, 6 administrativnih objekata i 1 zdravstveni objekat). **Za implementaciju ove komponente, biće zaduženo Ministarstvo energetike.**

Vrijednost Komponente 1 je 10,8 miliona eura, od čega je 8 miliona eura iz kredita, a 2,8 miliona eura je iz budžetskih sredstava. Budžetska sredstva su

planirana iz sredstava koja se dobijaju iz postignutih verifikovanih ušteda u potrošnji energenata u adaptiranim objektima tekućeg projekta sa Svjestkom bankom „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“- MEEP 2 i predviđenih ušteda na definisanim objektima na predmetnom Projektu dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore.

Ovaj finansijski revolving mehanizam, tj. korišćenje sredstava iz verifikovanih ušteda za adaptiranje novih javnih objekata, uspostavljen je i sprovodi se od početka realizacije projekta MEEP 2 i isti će se sprovoditi i tokom realizacije „Projekta dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore“.

Komponenta 2 projekta: “Povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže”, sastoji se od:

- Potkomponenta 2.1 - Rekonstrukcija 35 kV rasklopnih postrojenja u trafostanicama 110/35 kV

U okviru projekta je planirana adaptacija sedam (7) 35 kV rasklopnih postrojenja u trafostanicama Pljevlja 1, Nikšić, Tivat, Ulcinj, Budva, Bar i Berane. Predviđena je kompletna zamjena rasklopne opreme, pomoćnog napona, rezervnog napajanja, kao i ugradnja lokalnog SCADA sistema. Ovim dijelom projekta se povećava pouzdanost rada postrojenja, stvaraju preduslovi za priključenje na distributivnu mrežu kako novih potrošača tako i obnovljivih izvora energije.

- Potkomponenta 2.2 – Zamjena transformatora

U okviru projekta je, u 27 TS 110/35 širom Crne Gore, planirana zamjena 36 transformatora prenosnog odnosa 35/10 sa novim transformatorima, koji ispunjavaju najnovije zahtjeve eko dizajna čija primjena počinje od 1. januara 2025. godine. Dodatno je planirano da 6 transformatora 35/10 bude opremljeno sa regulacionom preklopkom za promjenu napona pod opterećenjem, čime se u određenom opsegu postiže automatska regulacija napona, a što predstavlja ozbiljan izazov usljed sve većeg priključenja fotonaponskih sistema na elektrodistributivnu mrežu. Ovim dijelom projekta povećava se energetska efikasnost, smanjuju tehnički gubici, a automatska regulacija napona omogućava veću integraciju OIE.

- Potkomponenta 2.3 – Pilot investicija za poboljšanje „vidljivosti“ niskonaponske mreže

Ovaj dio projekta podrazumijeva ugradnju naprednih mjernih uređaja (brojila) i senzora u niskonaponsku mrežu, kao i specijalizovani softver i aplikacioni programski interfejs (API) za integraciju novih uređaja sa MDM (Meter Data Management) sistemom koji je trenutno u fazi razvoja. Na ovaj način dobijaće se informacije o ključnim električnim parametrima (npr. napon, struja, snaga i energija) potrebnim za bolje planiranje razvoja mreže i sagledavanje mogućnosti priključenja novih fotonaponskih sistema na

krovovima objekata, odnosno priključenje kupaca-proizvođača. Detaljna razrada ove investicije, kao i njena realizacija, osloniće se na tehničku studiju i studiju izvodljivosti koju će uraditi eksterni konsultant, a koja će biti finansirana u okviru ovog projekta. Tehnička rješenja će biti usklađena sa investicijom SCADA/ADMS koju CEDIS planira da sprovede kao poseban projekat koji finansira EBRD.

Za implementaciju komponente 2 biće zadužen Crnogorski elektrodistributivni sistem doo Podgorica- CEDIS.

Predviđena vrijednost cjelokupne Komponente 2 je 21 milion eura i u cjelosti će se finansirati iz kreditnih sredstava.

Principi sprovođenja komponente 2 za koju je zadužen CEDIS biće definisani između IBRD-a i CEDIS-a, posebnim ugovorom o projektu. CEDIS će, kao subjekat za implementaciju projekta, biti odgovoran za aktivnosti svakodnevne implementacije u sklopu svoje komponente.

Imajući u vidu da će za Komponentu 2 projekta biti zadužen CEDIS, potrebno je naglasiti da će CEDIS biti zadužen i za otplatu dijela kredita koji se odnosi na komponentu 2. Način prosleđivanja kreditnih sredstava, kao i otplata kredita biće definisani posebnim Ugovorom o prenosu kreditnih sredstava CEDIS-u, koji će biti potpisan između Ministarstva finansija, CEDIS-a i Ministarstva energetike. Kreditna sredstva će se CEDIS-u prosleđivati pod istim uslovima pod kojima Država zaključi kreditni aranžman sa IBRD-om, a sam ugovor o prenosu kreditnih sredstava i ostali detalji biće definisani nakon zaključivanja Ugovora o kreditu sa IBRD-om.

Komponenta 3 projekta obuhvata tehničku pomoć i podršku u implementaciji cjelokupnog projekta, uključujući podršku za realizaciju Komponente 1 i Komponente 2. Za implementaciju projekta biće zadužene PIU jedinice, odvojeno za svaku od komponenti. PIU jedinica Ministarstva energetike biće odgovorna za implementaciju Komponente 1, dok će PIU jedinica Crnogorskog elektrodistributivnog sistema (CEDIS) biti zadužena za realizaciju Komponente 2.

Vrijednost cjelokupne Komponente 3 je predviđena u visini od 2 miliona eura, i u cjelosti će se finansirati iz kreditnih sredstava.

Početak implementacije Projekta je predviđen za prvi kvartal 2025. godine. Dužina trajanja projekta definisana je na 5 godina, odnosno do 30. aprila 2030. godine.

Kreditni aranžman za Projekat dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Sl. list CG", br. 124/2023 i 86/2024) predviđeno je zaključivanje Ugovora o kreditu sa IBRD-om za realizaciju Projekta dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore.

Procijenjena vrijednost projekta je 33,8 miliona eura, od čega se 31,0 milion eura odnosi na kredit sa IBRD-om, a 2,8 miliona eura na sopstveno učešće Države.

U skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Vlada je Zaključkom br. 10-430/24-5779/2, od 17. oktobra 2024. godine, utvrdila polazne osnove za pregovore i odredila pregovarački tim, koji će predstavljati Crnu Goru u pregovaračkom procesu.

Pregovori su održani 18. oktobra 2024. godine u Podgorici u okviru kojih je utvrđen konačni opseg i detalji projekta, kao i uslovi kreditiranja.

U skladu sa navedenim, potvrđen je iznos zaduženja od 31 miliona eura, na period otplate od 10 godina, uključujući grejs period od dvije godine. Prema opštim uslovima kreditiranja koju propisuje IBRD, u okviru kreditnog aranžmana definisana je varijabilna kamatna stopa, koja se sastoji od 6-mjesečnog Euribora uvećanog za varijabilnu kamatnu maržu. Varijabilna kamatna marža se fiksira na kvartalnom nivou, a u ovom trenutku iznosi 0,51% (uzevši u obzir prosječnu ročnost kredita do 10 godina, sa grejs periodom od 2 godine). Glavnica i kamata će se plaćati svakog 15. januara i 15. jula, dok će se glavnica plaćati počevši od 15. januara 2027. godine.

Istovremeno, ugovor o kreditu sa IBRD-om predviđa plaćanje naknade za obradu kredita (front-end fee) u iznosu od 0,25% vrijednosti kredita i naknadu na nepovučena sredstva (commitment fee) od 0,25% na iznos nepovučenih sredstva u trenutku obračuna. U skladu sa ugovorom, naknada za obradu kredita će biti plaćena iz kredita, a naknada na nepovučena sredstva će se obračunavati nakon 60 dana od dana potpisivanja ugovora o kreditu.

Ovdje je potrebno napomenuti da je 15. oktobra 2024. godine Svjetska banka najavila paket finansijskih mjera koje će, između ostalog, omogućiti uvođenje grejs perioda od 4 godine na plaćanje naknade na nepovučena sredstva. Imajući u vidu da implementacija mjera još uvijek nije započela, strane su se usaglasile da se

pregovori za Ugovor o zajmu okončaju u skladu sa postojećim uslovima kreditiranja, a da se Ugovor o zajmu revidira prije potpisivanja, kako bi se obuhvatile pogodnosti novoodobrenih promjena za utvrđivanje cijena zajmova.

Planirano je da Projekat dekarbonizacije energetskeg sektora, Ugovor o zajmu i ostala pripadajuća dokumentacija budu odobreni na sjednici Odbora direktora Međunarodne banke za obnovu i razvoj banke (IBRD), zakazanoj za 12. decembar 2024. godine.

**AGREED MINUTES OF NEGOTIATIONS
BETWEEN
MONTENEGRO (THE BORROWER)
AND
THE INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (THE BANK)
REGARDING THE
MONTENEGRO ENERGY SECTOR DECARBONIZATION PROJECT**

October 18, 2024

1. **Introduction.** Negotiations for a proposed IBRD Loan (the "Loan") in the amount of EUR 31.0 million (US\$ 34.6 million equivalent) for the Montenegro Energy Sector Decarbonization Project (the "Project") were held between representatives of Montenegro (the "Borrower Delegation") and the IBRD (the "Bank Delegation") on October 18, 2024, in Podgorica, with virtual connections with the Bank's Zagreb and Vienna offices. Members of the Borrower Delegation and the Bank Delegation (jointly referred to as the "Parties") are listed in Attachment 1 to these Minutes of the Negotiations (the "Minutes").
2. **Authorization to Negotiate.** The Borrower Delegation furnished the Bank with evidence of the Borrower's authorization to conduct negotiations on behalf of the Government of Montenegro and for the Head of the Delegation to sign the agreed minutes of negotiations.
3. **Documents Discussed.** The Parties discussed and agreed on: (i) the Loan Agreement between Montenegro and the IBRD (**Attachment 2**); (ii) the Project Agreement between Crnogorski Elektrodistributivni Sistem ("CEDIS") and the IBRD (**Attachment 3**); (iii) the Loan Choice Worksheet (**Attachment 4**); (iv) the Disbursement and Financial Information Letter (the "DFIL") (**Attachment 5**); (v) the Amortization Schedule (**Attachment 6**); (vi) the Environmental and Social Commitment Plan (**Attachment 7**); (vii) World Bank Group's New Financing and Adjusted Pricing Terms (**Attachment 8**); and (viii) IBRD Flexible Loan Lending Rates & Fees (**Attachment 9**).
4. **Project Appraisal Document (PAD).** The PAD (including the data sheet and Results Framework) was reviewed during the discussions and the following are the key changes or clarifications provided:
 - To highlight the role of the project in enabling private investments in rooftop solar photovoltaics, a sentence was added in paragraph 27 to confirm that the project will be tagged as a Maximizing Finance for Development Enabling Project (MFD-EP) and a Private Capital Enabling (PCE) project.
 - Project audits and supervision of the investments were added as activities to be financed under Component 3.
 - The Bank Delegation informed the Borrower Delegation that the PAD may be copy edited after negotiations, but only minor formatting and language changes will be introduced.
5. **Legal Agreements.** At the Borrower Delegation's request, the Parties discussed and agreed to remove the provisions related to the Rapid Response Option (RRO). The Borrower Delegation indicated that the Government is interested in RRO but would like to obtain further information with respect to the relevant financial terms and conditions and its practical applicability before including it in the legal agreements.
6. **Choice of Loan Terms.** The Bank received the signed Worksheet for Loan Choices (LCW) from the Borrower, dated October 8, 2024. The Borrower Delegation confirmed its choice of a EUR denominated IBRD Flexible Loan with variable spread in the amount of EUR 31.0 million (US\$ 34.6 million equivalent using the

September 30, 2024 exchange rate of US\$ 1 to EUR 0.8936 and rounded up to nearest hundred thousand). The Borrower selected the following loan terms: Payment Dates of January 15 and July 15 each year, 10-year repayment period including 2-year grace period, a commitment-linked level repayment of the principal, front-end fee (amounting to 0.25% of the Loan amount) financed from the loan proceeds. The Amortization Schedule for the Loan prepared by the Bank is attached to these Minutes. In case the Board date is moved to another date after these negotiations, the Bank Delegation will check the impact of such change on the average repayment maturity (ARM) and communicate to the Borrower any changes that may impact the agreed amortization schedule and loan terms. The Loan would be subject to a commitment charge of 0.25% per annum, payable on the unwithdrawn Loan balance. Commitment Charge would start to accrue 60 days after the LA signing.

7. **Additional lending terms changes.** The Parties discussed the lending terms changes approved by the Board of Executive Directors on October 15, 2024, including the grace period for the commitment charge on the undisbursed balance of the loan. In light of the Bank's upcoming implementation, the Parties agreed to proceed with concluding the Negotiations and to revise the Loan Agreement prior to signing to reflect the benefits of the newly approved loan pricing changes, as applicable and as per Attachments 8 and 9 to the Minutes.

8. **Withdrawal of funds for CRDC.** The Borrower Delegation clarified, and the Bank Delegation agreed, that the funds could be withdrawn upon occurrence of the Eligible Event referred to in Section 2.08 of the Loan Agreement based on the Borrower's Law on Protection and Rescue (Official Gazette No.13/2007 as amended) and/or relevant decision(s) of Borrower's Parliament or Borrower's Government, as applicable.

9. In addition, the Bank Delegation indicated that the Bank is considering a future revision of the CRDC eligible events to include other natural disasters and health related events. Should the additional revision be considered by the Borrower, an amendment of the legal agreement will be processed to include the respective CRDC additional eligible events.

10. **Environmental and Social Commitment Plan (ESCP).** The Parties agreed on the Environmental and Social Commitment Plan (ESCP) (Attachment 7).

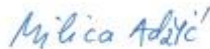
11. **Financial Management, Financial Reporting and Auditing Arrangements.** The Parties discussed and agreed that the Borrower through the Technical Services Unit under the Ministry of Finance will maintain a financial management system in accordance with the provisions of DFIL and Section 5.09 of the General Conditions.

12. **Access to Information.** The PAD was reviewed and updated to take into account comments and observations made by the Borrower Delegation during the Negotiations. Pursuant to the World Bank Policy on Access to Information, the Bank will disclose the PAD, the related legal agreements and other information related to the operation and the legal agreements, including any supplemental letters. The Borrower Delegation confirms that the Bank may publicly release the PAD following consideration of the operation by the Bank's Board of Executive Directors.

13. **Statutory Committee.** According to Article III, Section 4 (iii) of the IBRD Articles of Agreement, an operation proposed to be financed or guaranteed by IBRD shall be accompanied by a report ("Statutory Committee report") to be issued by a competent committee ("Statutory Committee") whose members shall include an expert selected by the Governor representing the member in whose territories the operation in question is located. The Governor representing Montenegro on the IBRD Board of Governors agreed, by a letter dated June 22, 2017, that the official designated and authorized by the Government of Montenegro to represent Montenegro in the negotiations of IBRD financing provided to or guaranteed by Montenegro shall be considered to be Montenegro expert on the Statutory Committee, and that said official's signature of the signed Minutes of Negotiations for such IBRD financing shall be deemed to constitute the signature of the Statutory Committee report. The Parties acknowledged the above designation with respect to the IBRD financing for this Project.

14. **Actions to be taken:**

- a. **Board presentation.** The Bank Delegation informed the Borrower Delegation that the proposed date for the Bank's Board presentation is December 12, 2024. To ensure timely presentation of the operation to the Bank's Board, the Borrower Delegation confirmed that the Borrower will inform the Bank on the approval of the signed Minutes of Negotiations and the negotiated documents within two weeks of signing of the Minutes. In case this action is not met, the Board date for the operation would need to be changed.
- b. **Signing of Loan and Project Agreements.** The Parties reviewed the actions required prior to signing the LA and the PA following the presentation to the Board. The Bank will need to receive from the Borrower a document appointing a representative of the Borrower to sign, on behalf of the Borrower, the LA. The Borrower Delegation confirmed that the PA will be signed following the signing of the LA and the conclusion of the Subsidiary Agreement.
- c. **Effectiveness of Loan and Project Agreement.** Effectiveness Deadline date is 60 (sixty) days after the Signature Date. The legal opinion referred to in Section 9.02 (a) of the General Conditions is not requested to declare the loan effective. However, the Borrower will provide a document confirming to the Bank that all internal processes have been satisfactorily followed and the LA is legally valid and binding in accordance with the terms of Section 9.01 (a) and Section 9.02 (b) of the General Conditions. In addition, CEDIS will provide a notification letter confirming to the Bank that all internal processes have been satisfactorily followed and the PA is legally valid and binding.

Milica Adžić
State Secretary, Ministry of Finance
Head of the Borrower Delegation

Yuri Myroshnychenko
Senior Energy Specialist, Task Team Leader
Head of the Bank Delegation

Attachments

Attachment 1: Members of the Delegation

Attachment 2: Loan Agreement

Attachment 3: Project Agreement

Attachment 4: Loan Choice Worksheet

Attachment 5: Disbursement and Financial Information Letter

Attachment 6: Amortization Schedule

Attachment 7: Environmental and Social Commitment Plan

Attachment 8: World Bank Group's New Financing and Adjusted Pricing Terms

Attachment 9: IBRD Flexible Loan Lending Rates & Fees

Members of the Borrower Delegation

Ms. Milica Adžić, State Secretary, Ministry of Finance, Head of Delegation
Mr. Luka Prodanović, State Secretary, Ministry of Energy
Mr. Božidar Pavlović, Director, Directorate for Energy Efficiency, Ministry of Energy
Ms. Andrijana Ulić Rajović, Director General, Directorate for Public Debt, Ministry of Finance
Ms. Katarina Živković, Head of Department for Debt Management, Indebtedness Analysis, and Foreign Relations, Directorate for Public Debt, Ministry of Finance
Ms. Bojana Boljević, Independent Advisor, Department for Debt Management, Indebtedness Analysis, and Foreign Relations, Directorate for Public Debt, Ministry of Finance
Ms. Biljana Maslač, Project Manager, MEEP2, Ministry of Energy
Mr. Boris Ostojić, Head of Directorate, Directorate for ICT and Development, Investments and Network Access, CEDIS
Mr. Zoran Mijović, Senior Procurement Officer, Technical Services Unit, Ministry of Finance
Ms. Vesna Jestrović, Senior Finance Officer, Technical Services Unit, Ministry of Finance

Members of the Bank Delegation

Mr. Yuriy Myroshnychenko, Senior Energy Specialist, Head of Delegation
Mr. Claudio Protano, Energy Specialist
Ms. Ruxandra Costache, Senior Counsel
Mr. Dilip Kumar Prusty Chinari, Finance Officer
Ms. Oksana Rakovych, Senior Environmental Specialist
Mr. Denis Mesihović, Operations Officer
Ms. Dragana Varezić, Senior Program Assistant

**USAGLAŠENI ZAPISNIK SA PREGOVORA
IZMEĐU
CRNE GORE (ZAJMOPRIMAC)
I
MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ (BANKA)
U VEZI SA
PROJEKTOM DEKARBONIZACIJE ENERGETSKOG SEKTORA CRNE
GORE**

18. oktobar 2024. godine

- Uvod:** Pregovori za predloženi IBRD Zajam (u daljem tekstu Zajam) u iznosu od 31,0 milion eura (ekvivalentno 34,6 miliona USD) za Projekat dekarbonizacije energetskog sektora Crne Gore (u daljem tekstu Projekat) su održani između predstavnika Crne Gore (u daljem tekstu Delegacija Zajmoprimca) i IBRD-a (u daljem tekstu Delegacija Banke) dana 18. oktobra 2024. godine u Podgorici, sa virtualnim konekcijama sa kancelarijama Banke u Zagrebu i Beču. Članovi Delegacije Zajmoprimca i Delegacije Banke (u daljem tekstu kolektivno pod nazivom Strane) su navedeni u Prilogu 1 uz ovaj Zapisnik sa pregovora (u daljem tekstu Zapisnik).
- Ovlašćenje za pregovaranje:** Delegacija Zajmoprimca je dostavila Banci dokaz da je Zajmoprimac ovlašćen da obavlja pregovore u ime Vlade Crne Gore i da je šef Delegacije ovlašćen da potpiše usaglašeni Zapisnik sa pregovora.
- Dokumenta koja su razmatrana:** Strane su razmatrale i usaglasile se oko: (i) Ugovora o Zajmu između Crne Gore i IBRD-a (**Prilog 2**); (ii) Ugovora o Projektu između Crnogorskog elektrodistributivnog sistema (CEDIS) i IBRD-a (**Prilog 3**); (iii) Tabele o izboru opcija za Zajam (**Prilog 4**); (iv) Dopisa o isplati sredstava i finansijskim informacijama (DIFL) (**Prilog 5**); (v) Plana amortizacije (**Prilog 6**); (vi) Plana obaveza u pogledu životne sredine i društva (**Prilog 7**); (vii) Novih uslova za finansiranje i promijenjenih uslova utrdivanja cijena Grupacije Svjetske banke (**Prilog 8**); i (viii) Stopa i provizija za kreditiranje za zajmove IBRD-a pod fleksibilnim uslovima (**Prilog 9**).

4. **Dokument o ocjeni projekta (PAD):** Tokom razgovora je razmatran PAD (uključujući tabelu sa podacima i okvirom rezultata), a u nastavku su glavne dogovorene promjene ili pojašnjenja koja su data:
- Da bi se naglasila uloga Projekta u omogućavanju privatnih investicija u solarne fotonaponske sisteme na krovovima, dodata je rečenica u stavu 27 da bi se potvrdilo da će Projekat biti označen kao projekat koji Maksimizira finansiranje za omogućavanje razvoj (*Maximizing Finance for Development Enabling Project - MFD-EP*) i projekat koji Omogućava privatni kapital (*Private Capital Enabling - PCE*).
 - Revizije projekta i nadzor nad investicijama su dodate kao aktivnosti koje će se finansirati u sklopu Komponente 3.
 - Delegacija Banke je informisala Delegaciju Zajmoprimca da PAD može biti lekturisan nakon pregovora, ali će biti urađene samo manje promjene u pogledu formatiranja i jezičke promjene.
5. **Pravni ugovori:** Na zahtjev Delegacije Zajmoprimca, Strane su razmatrale i usaglasile se da uklone odredbe koje se odnose na Opciju za brzi odgovor (*Rapid Response Option - RRO*). Delegacija Zajmoprimca je naznačila da je Vlada zainteresovana za RRO, ali bi htjela da dobije dodatne informacije u pogledu relevantnih finansijskih odredbi i uslova i njihove praktične primjenljivosti, prije nego što ih uključi u pravne ugovore.
6. **Izbor uslova Zajma:** Banka je od Zajmoprimca dobila potpisanu Tabelu o izboru opcija za Zajam (*Worksheet for Loan Choices -- LCW*), koja je datirana 8. oktobra 2024. godine. Delegacija Zajmoprimca je potvrdila svoj izbor o eurskom fleksibilnom IBRD Zajmu, sa varijabilnim kamatnim spredom, u iznosu od 31,0 milion eura (ekvivalentno 34,6 miliona USD, korišćenjem kursa od 30. septembra 2024. koji iznosi 1 USD = 0,8936 EUR, a koji je zaokružen na najbližu stohiljadarku). Zajmoprimac je izabarao sljedeće uslove zajma: datumi plaćanja su 15. januar i 15. jul svake godine; desetogodišnji period otplate, uključuju dvogodišnji grejs period; otplata glavnice u jednakim ratama povezana sa ukupno odobrenim sredstvima; provizija za obradu zajma (koja iznosi 0,25% iznosa Zajma) će se finansirati iz sredstava Zajma. Plan amortizacije za Zajam, koji je pripremila Bank, je dat kao prilog ovog Zapisnika. U slučaju da datum Odbora direktora [Banke] bude pomjeren za neki drugi datum nakon ovih pregovora, Delegacija Banke će provjeriti uticaj takve promjene na dospijeće prosječne otplate (*average repayment maturity - ARM*) i obavijestiti Zajmoprimca o promjenama koje mogu uticati na dogovoreni plan amortizacije i uslove Zajma. Zajam bi bio predmet naknade za odobrena, a neiskorišćena sredstva od 0,25% godišnje, koja je plativa na nepovučeni saldo Zajma. Naknada za odobrena, a neiskorišćena sredstva bi počela da se obračunava 60 dana nakon potpisivanja Ugovora o zajmu.

7. **Dodatne projemene uslova kreditiranja:** Strane su razmatrale promjene uslova kreditiranja koje je odobrio Odbor izvršnih direktora Banke 15. oktobra 2024. godine, uključujući grejs period za naknadu za odobrena, a neiskorišćena sredstva na nepovučeni saldo Zajma. U svijetlu predstojeće implementacije od strane Banke, Strane su saglasne da pristupe zaključivanju Pregovora i da revidiraju Ugovor o zajmu prije potpisivanja kako bi odrazile pogodnosti novoodobrenih promjena za utvrđivanje cijena zajmova, kako je to primjenljivo i u skladu sa Prilozima 8 i 9 uz Zapisnik.
8. **Povlačenje sredstava za CRDC:** Delegacija Zajmoprimca je pojasnila, a Delegacija Banke se saglasila, da se sredstva mogu povući nakon nastanka Kvalifikovanog događaja koji se navodi u Odjeljku 2.08 Ugovora o zajmu, na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju (Službeni list Crne Gore, br. 13/2007 i naknadne izmjene) Zajmoprimca i/ili relevantne odluke(odluka) Skupštine Zajmoprimca ili Vlade Zajmoprimca, kako je to primjenljivo.
9. Pored toga, Delegacija Banke je naznačila da Banka razmatra buduću reviziju kvalifikovanih događaja za CRDC kako bi uključila druge događaje prirodnih nepogoda i događaje povezane sa zdravljem. Ukoliko bi Zajmoprimac uzeo u razmatranje dodatne revizije, izvršile bi se izmjene pravnih ugovora kako bi uključile relevantne dodatne kvalifikovane događaje za CRDC.
10. **Plan obaveza u pogledu životne sredine i društva (ESCP):** Strane su usaglasile Plan obaveza u pogledu životne sredine i društva (ESCP) (Prilog 7).
11. **Finansijsko upravljanje, finansijskoj izvještavanje i aranžmani za reviziju:** Strane su razmatrale i usaglasile se da će Zajmoprimac preko Jedinice za tehničku podršku u sklopu Ministarstva finansija održavati sistem finansijskog upravljanja u skladu sa odredbama DIFL-a i Odjeljka 5.09 Opštih uslova.
12. **Pristup informacijama:** PAD je pregledan i ažuriran kako bi uzeo u obzir komentare i opservacije koje je dala Delegacija Zajmoprimca tokom Pregovora. Na osnovu Politike o pristupu informacijama Svjetske banke, Banka će objelodaniti PAD, povezane pravne ugovore i druge informacije koje se odnose na operaciju i pravne ugovore, uključujući svako dopunsko pismo. Delegacija Zajmoprimca je potvrdila da Banka može da javno objavi PAD nakon što je operaciju razmotrio Odbor izvršnih direktora Banke.
13. **Statutarna komisija:** U skladu sa članom III, Odjeljak 4 (iii) Ugovora o osnivanju IBRD-a, operaciju koja je predložena za finansiranje ili davanje garancije od strane IBRD-a prati izvještaj („Izvještaj Statutarne komisije“) koji izdaje nadležan komisija („Statutarna komisija“) čiji članovi uključuju eksperta koga je izabrao

Guverner koji predstavlja članicu na čijoj teritoriji se odvija predmetna operacija. Guverner koji predstavlja Crnu Goru u Odboru guvernera IBRD-a se saglasio, dopisom od 22. juna 2017. godine, da se zvaničnik koga je imenovala i ovlastila Vlade Crne Gore da predstavlja Crnu Goru tokom pregovora o IBRD finansiranju koje se obezbjeđuje Crnoj Gori ili koje garantuje Crna Gora smatra ekspertom Crne Gore u Statutarnoj komisiji, te da se potpis tog zvaničnika na potpisanom Zapisniku sa pregovora za to IBRD finansiranje smatra da predstavlja potpis na izvještaj Statutarne komisije. Strane su prihvatile prethodno navedeno imenovanje kada je u pitanju IBRD finansiranje za ovaj Program.

14. **Aktivnosti koje treba preduzeti:**

- a. **Predstavljanje Odboru:** Delegacija Banke je informisala Delegaciju Zajmoprimca da je predloženi datum za predstavljanje Odboru banke 12. decembar 2024. godine. Kako bi se osiguralo blagovremeno predstavljanje operacije Odboru Banke, Delegacija Zajmoprimca je potvrdila da će Zajmoprimac informisati Banku o odobravanju potpisanog Zapisnika sa pregovora i dokumenata o kojima se pregovaralo u roku od dvije sedmice od datuma potpisivanja Zapisnika. Ukoliko se ova aktivnost ne izvrši, datuma sjednice Odbora za operaciju bi morao da se promijeni.
- b. **Potpisivanje Ugovora o zajmu i Ugovora o projektu:** Strane su razmotrile aktivnosti neophodne prije potpisivanja Ugovora o zajmu i Ugovora o projektu, nakon predstavljanja Odboru. Biće potrebno da Banka dobije od Zajmoprimca dokument kojim se imenuje predstavnik Zajmoprimca da, u ime Zajmoprimca, potpiše Ugovor o Zajmu. Delegacija Zajmoprimca je potvrdila da će Ugovor o projektu biti potpisan nakon potpisivanja Ugovora o zajmu i zaključivanja Subsidijarnog ugovora.
- c. **Efektivnost Ugovora o zajmu i Ugovora o projektu:** Rok za efektivnost je 60 (šezdeset) dana nakon Datuma potpisivanja. Pravna opcija koja se navodu u Odjeljku 9.02 (a) Opštih uslova nije zatražena da bi se proglasilo da je Zajam efektivan. Međutim, Zajmoprimac će dostaviti dokument kojim se Banci potvrđuje da su sve interne procedure ispoštovane na zadovoljavajući način i da je Ugovor o zajmu pravno valjan i obavezujući u skladu sa odredbama Odjeljka 9.02 (a) i Odjeljka 9.02 (b) Opštih uslova. Pored toga, CEDIS će dostaviti pismo obavještenja kojim se potvrđuje Banci da su sve interne procedure ispoštovane na zadovoljavajući način i da je Ugovor o projektu pravno valjan i obavezujući.

Milica Adžić
Državna sekretarka, Ministarstvo finansija
Šefica Delegacije Zajmoprimca

Yuriy Myroshnichenko
Viši stručnjak za energetiku, Vođa tima za
zadatak Šef Delegacije Banke

Prilozi

Prilog 1: Članovi delegacija

Prilog 2: Ugovor o Zajmu

Prilog 3: Ugovor o Projektu

Prilog 4: Tabela o izboru opcija za Zajam

Prilog 5: Dopis o isplati sredstava i finansijskim informacijama (DIFL)

Prilog 6: Plan amortizacije

Prilog 7: Plan obaveza u pogledu životne sredine i društva

Prilog 8: Novi uslovi za finansiranje i promijenjeni uslovi utrdivanja cijena Grupacije

Svjetske banke Prilog 9: Stope i provizije za kreditiranje za zajmove IBRD-a pod fleksibilnim uslovima

Članovi Delegacije Zajmoprimca

gospođa Milica Adžić, državna sekretarka, Ministarstvo finansija, Šefica Delegacije
gospodin Luka Prodanović, državni sekretar, Minsitarstvo energetike gospodin Božidar
Pavlović, generalni direktor, Direktorat za energetska efikasnost, Minsitarstvo energetike
gospođa Andrijana Ulić Rajović, generalna direktorica, Direktorat za javni dug,
Ministarstvo finansija gospođa Katarina Živković, načelnica Direkcije za upravljanje
dugom, analizu zaduženosti i odnose sa inostranstvom, Direktorat za javni dug,
Ministarstvo finansija gospođa Bojana Boljević, samostalna savjetnica, Direkcija za
upravljanje dugom, analizu zaduženosti i odnose sa inostranstvom, Direktorat za javni
dug, Ministarstvo finansija
gospođa Biljana Maslač, menadžerka projekta, MEEP2, Minsitarstvo energetike
gospodin Boris Ostojić, rukovodilac Direkcije za ICT i razvoj, investicije i pristup
mreži, CEDIS gospodin Zoran Mijović, viši službenik za nabavke, Jedinica za
tehničku podršku, Ministarstvo finansija gospođa Vesna Jestrović, viša službenica
za finansije, Jedinica za tehničku podršku, Ministarstvo finansija

Članovi Delegacije Banke

gospodin Yuriy Myroshnychenko, viši
stručnjak za energetiku gospodin Claudio
Protano, stručnjak za energetiku gospođa
Ruxandra Costache, viši pravni savjetnik
gospodin Dilip Kumar Prusty Chinari,
službenik za finansije gospođa Oksana
Rakovych, viši stručnjak za životnu
sredinu gospodin Denis Mesihović,
službenik za operacije gospođa Dragana
Varezić, viši programski asistent

BOARD

LOAN NUMBER 97440-ME

Loan Agreement

(Montenegro Energy Sector Decarbonization Project)

between

MONTENEGRO

and

**INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION
AND DEVELOPMENT**

LOAN AGREEMENT

AGREEMENT dated as of the Signature Date between MONTENEGRO (“Borrower”) and INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (“Bank”). The Borrower and the Bank hereby agree as follows:

ARTICLE I — GENERAL CONDITIONS; DEFINITIONS

- 1.01. The General Conditions (as defined in the Appendix to this Agreement) apply to and form part of this Agreement.
- 1.02. Unless the context requires otherwise, the capitalized terms used in this Agreement have the meanings ascribed to them in the General Conditions or in the Appendix to this Agreement.

ARTICLE II — LOAN

- 2.01. The Bank agrees to lend to the Borrower the amount of Euro thirty-one million (EUR 31,000,000), as such amount may be converted from time to time through a Currency Conversion (“Loan”), to assist in financing the project described in Schedule 1 to this Agreement (“Project”).
- 2.02. The Borrower may withdraw the proceeds of the Loan in accordance with Section III of Schedule 2 to this Agreement.
- 2.03. The Front-end Fee is one quarter of one percent (0.25%) of the Loan amount.
- 2.04. The Commitment Charge is one quarter of one percent (0.25%) per annum on the Unwithdrawn Loan Balance.
- 2.05. The interest rate is the Reference Rate plus the Variable Spread or such rate as may apply following a Conversion; subject to Section 3.02(e) of the General Conditions.
- 2.06. The Payment Dates are January 15 and July 15 in each year.
- 2.07. Except as provided in Section 2.08 below, the principal amount of the Loan shall be repaid in accordance with Section 3.03 of the General Conditions and Schedule 3 to this Agreement.
- 2.08. (a) Upon occurrence of an Eligible Event and issuance of government declaration of national emergency, the Borrower may request the Bank to activate: (i) the Principal Payment Deferral in respect of a portion or all of the Withdrawn Loan Balance; and/or (ii) Interest Payment Deferral; for the Deferral Period, provided that such request shall be made no earlier than in respect of the first Principal Payment Date and no later than the fifth anniversary prior to the final maturity of the Loan. Such request and any activation shall

be made in accordance with the CRDC Terms and Conditions in effect at the time of the submission of the request, the provisions of which are hereby incorporated by reference and form an integral part of this Agreement. The activation of the Payment Deferral may occur only once during the term of the Loan.

(b) At the time of requesting the Principal Payment Deferral pursuant to the provisions of paragraph (a) of this Section 2.08, the Borrower may also request repayment provisions different from those set out in Schedule 3 to this Agreement for a portion or all of the Withdrawn Loan Balance for which Principal Payment Deferral is requested, provided that (i) the average maturity of the Withdrawn Loan Balance after the Deferral Period equals the original average maturity of such Withdrawn Loan Balance prior to the Principal Payment Deferral request and the final maturity of the Withdrawn Loan Balance after the Deferral Period will not exceed the original final maturity of such Withdrawn Loan Balance prior to the Principal Payment Deferral request; and (ii) such repayment provisions have been agreed between the Borrower and the Bank.

(c) Upon verification by the Bank of the occurrence of the applicable Payment Deferral Trigger, the Bank shall take such actions as necessary to implement the Payment Deferral in accordance with the terms of this Agreement and the CRDC Terms and Conditions. Effective the date of the activation of the Payment Deferral as notified by the Bank to the Borrower, the provisions of this Agreement providing for repayment of the proceeds of the Loan, including the provisions of Schedule 3, shall be deemed to have been modified, as applicable. The Bank shall notify the Borrower of the applicable financial terms of the Loan, including any revised amortization provisions, if applicable, at the time of the Payment Deferral activation or promptly thereafter.

(d) In the event the Interest Payment Deferral is activated, the Borrower shall pay to the Bank interest on any such deferred amount at the rate set forth in Section 2.05 of this Agreement until such time as the deferred amount is fully paid to the Bank. Such interest shall accrue from the respective dates when the relevant amounts are deferred after the Interest Payment Deferral is activated and shall be payable on the remaining Payment Dates after the Deferral Period.

(e) The Payment Deferral shall not be activated, if either of the events specified in Section 7.02 (a) or 7.07 (a) of the General Conditions occurs and is continuing, provided, however, that the Payment Deferral itself, upon its activation, shall not constitute an event described in Sections 7.02 (a) or 7.07 (a) of the General Conditions. Furthermore, the Borrower shall continue to pay all applicable and accrued Loan Payments during the Deferral Period, except the amounts that have been deferred pursuant to the activated Payment Deferral as described herein.

(f) If the Withdrawn Loan Balance or any interest and other applicable Loan charges, to which the request for Payment Deferral relates, is subject to a Currency Conversion then in effect, the Borrower and the Bank shall agree to amend or terminate such Currency Conversion. In the event of an early termination of such Currency Conversion prior to the end of its Conversion Period as a result of the Payment Deferral, the provisions of Section 4.06 (b) of the General Conditions shall apply.

ARTICLE III — PROJECT

- 3.01. The Borrower declares its commitment to the objectives of the Project. To this end, the Borrower shall carry out Parts 1 and 3.1 of the Project through MoE and cause Parts 2 and 3.2 of the Project to be carried out by the Project Implementing Entity in accordance with the provisions of Article V of the General Conditions and, Schedule 2 to this Agreement and the Project Agreement.

ARTICLE IV — REMEDIES OF THE BANK

- 4.01. The Additional Event of Suspension consists of the following, namely that the Project Implementing Entity's Legislation has been amended, suspended, abrogated, repealed or waived so as to affect materially and adversely, in the opinion of the Bank, the ability of the Borrower and the Project Implementing Entity to perform any of their obligations under this Agreement.
- 4.02. The Additional Event of Acceleration consists of the following, namely that the event specified in Section 4.01 of this Agreement occurs and is continuing for a period of sixty (60) days after notice of the event has been given by the Bank to the Borrower.

ARTICLE V — EFFECTIVENESS; TERMINATION

- 5.01. The Additional Conditions of Effectiveness consist of the following, namely that the Borrower, through MoE, and PIE have adopted the Project Operational Manual in a manner and with contents acceptable to the Bank
- 5.02. The Effectiveness Deadline is the date sixty (60) days after the Signature Date.

ARTICLE VI — REPRESENTATIVE; ADDRESSES

- 6.01. The Borrower's Representative is its Minister of Finance.
- 6.02. For purposes of Section 10.01 of the General Conditions:

(a) the Borrower's address is:

Ministry of Finance
Stanka Dragojevicica 2
Podgorica, Montenegro; and

(b) the Borrower's Electronic Address is:

Telex:	Facsimile:	E-mail:	
+38220242835	+38282224450	mf@mif.gov.me	

- 6.03. For purposes of Section 10.01 of the General Conditions:

(a) the Bank's address is:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America; and

(b) the Bank's Electronic Address is:

Telex:

Facsimile:

248423(MCI) or
64145(MCI)

1-202-477-6391

AGREED as of the Signature Date.

MONTENEGRO

By

**Authorized
Representative**

Name: _____

Title: _____

Date: _____

**INTERNATIONAL BANK FOR
RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT**

By

Authorized Representative

Name: _____

Title: _____

Date: _____

SCHEDULE 1

Project Description

The objectives of the Project are to (i) improve energy efficiency of public buildings and (ii) enable the integration of additional renewable energy capacity into the power distribution grid in Montenegro.

The Project consists of the following parts:

Part 1. Improving Energy Efficiency of Public Buildings

Carrying out:

- (i) EE Investments in selected Public Buildings for which achieved energy cost savings will be captured and reinvested in EE Investments using an energy savings capture model;
- (ii) non-EE interventions to ensure the longevity of the EE investments (e.g., painting, replacement of floors) and reinforce elements of the buildings to withstand climate-related hazards;
- (iii) preparation of energy audits, technical specifications/documentation, and bidding/evaluation process; and
- (iv) supervision of implementation, and technical monitoring and verification.

Part 2. Enabling the Integration of Additional Renewable Energy Capacity into the Power Distribution Grid

- 2.1. Carrying out rehabilitation and upgrade of electrical switchgear in selected 100/35 kV substations to improve the reliability of power supply.
- 2.2. Carrying out the replacement of selected old MV/MV and MV/LV transformers with efficient eco-design transformers to reduce technical losses and improve the reliability of power supply.
- 2.3. Carrying out pilot power distribution investments to improve the visibility of the LV network, including the installation of advanced meters and sensors in the LV network together with accompanying systems at CEDIS's headquarters.

Part 3. Technical Assistance and Project Implementation Support

- 3.1. Provision of support to MoE PIU and TSU for *inter alia*: (i) Project management, including Project audits, (ii) preparation of energy audits and detailed technical specifications for additional buildings as deemed necessary, (iii) strengthening capacity of the Eco Fund with regard to EE financing, (iv) citizen engagement interventions related to the EE investments under the Project, and (v) Project related study tours and Training activities for Project stakeholders.

- 3.2 Provision of support to CEDIS PIU and TSU for *inter alia*: (i) Project management, including Project audits, (ii) preparation of designs, technical specifications for, as well as supervision of, the power distribution investments, (iii) carrying out analyses and studies to sustain and scale up the pilot power distribution investments under Part 2.3 of the Project, (iv) technical assistance for the developing of a smart grid development strategy, (v) citizen engagement and gender interventions related to CEDIS's activities under the Project, and (vi) Project related study tours and Training activities for project stakeholders

SCHEDULE 2

Project Execution

Section I. Implementation Arrangements

A. Institutional Arrangements.

1. The Borrower shall establish, not later than three (3) months from the Effective Date, or at a later date as agreed with the Bank, and maintain throughout the Project implementation, a steering committee (“Inter-Agency Project Steering Committee”): (i) with responsibilities, composition, and resources satisfactory to the Bank; (ii) to be chaired by the MoE representative and comprised of, *inter alia*, representatives from the MoF, the University of Montenegro, representative of CEDIS, and other Borrower’s relevant ministries and government agencies; and (iii) to be responsible for, *inter alia*, overall policy and strategic guidance, institutional coordination, approval of the AWP’s and other Project reports, all as set forth in the Operational Manual.
2. The Borrower shall maintain, throughout the implementation of the Project, the TSU with resources, staffing and fiduciary responsibilities, including *inter alia* procurement and financial management, preparation of quarterly unaudited financial reports and annual audited financial statements, all acceptable to the Bank and as set forth in the Operational Manual.
3. Without limitation upon the provision of paragraphs 1 and 2 above, the Borrower, throughout the implementation of the Project, shall:
 - (i) designate MoE to be responsible for day-to-day implementation of activities under Parts 1 and 3.1 of the Project, and maintain a Project implementation unit (“MoE PIU”) with resources, staffing and responsibilities, all acceptable to the Bank and as set forth in the Operational Manual; and
 - (ii) designate the PIE to be responsible for day-to-day implementation of activities under Parts 2 and 3.2 of the Project and, in this respect, to establish and maintain a PIU (“CEDIS PIU”) with resources, staffing and responsibilities, all acceptable to the Bank and as set forth in the Operational Manual.

B. Subsidiary Agreement.

1. To facilitate the carrying out of the Project Implementing Entity’s Respective Part of the Project, namely Part 2 and Part 3.2 of the Project, the Borrower shall make part of the proceeds of the Loan available to the Project Implementing Entity under a subsidiary agreement between the Borrower and the Project Implementing

Entity, under terms and conditions approved by the Bank ("Subsidiary Agreement").

2. The Borrower shall exercise its rights under the Subsidiary Agreement in such manner as to protect the interests of the Borrower and the Bank and to accomplish the purposes of the Loan. Except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall not assign, amend, abrogate or waive the Subsidiary Agreement or any of its provisions.

C. Operational Manual.

1. The Borrower, through MoE and PIE, shall adopt and thereafter carry out the Project in accordance with the provisions of a manual ("Operational Manual") acceptable to the Bank and containing, *inter alia*: (a) the activities and timetable of actions to be carried out under the Project; (b) the respective roles and responsibilities of the institutions involved in the implementation of the Project; (c) the composition and responsibilities of the Project Steering Committee, MoF, MoE PIU, CEDIS PIU and TSU; (d) the fiduciary, technical, environmental and social standards, and operational aspects and procedures for implementation of the Project, including the financial management procedures (budgeting, accounting and internal control, disbursement and flow of funds, financial reporting, annual reports, internal and external audit arrangements procedures); (e) the criteria and procedures for the selection of EE Investments; (f) the rules of operation of the EE savings capture model; (g) the performance indicators of the Project; and (h) the Anti-Corruption Guidelines.
2. The Borrower, through MoE, shall not amend or waive or fail to enforce any provision of the Operational Manual without the Bank's prior written approval.
3. In case of any conflict between the terms of the Operational Manual and those of this Agreement, the terms of this Agreement shall prevail.

D. Annual Work Plan.

1. To facilitate the implementation of the activities under Part 1 of the Project, the Borrower, through MoE, shall prepare and submit to the Bank, not later than July 1 in each calendar year during the Project implementation, an Annual Work Plan (AWP) for the following year, including, *inter alia*, the proposed investment plan, its related expenditures and the sources of financing needed to implement the Project activities under the AWP, including the Borrower's Co-financing for the EE Investments, all as set forth in the Operational Manual and acceptable to the Bank.
2. The Borrower, through MoE, shall afford the Bank a reasonable opportunity to exchange views with them on each such proposed work plan; and thereafter ensure that the Project is implemented with due diligence during said following calendar year in accordance with such work plan as shall have been approved by the Bank.
3. The Borrower, through MoE, shall not make any material change to the approved Annual Work Plan without prior approval in writing by the Bank.

E. Public Buildings Agreements.

1. For purposes of carrying out Part 1 of the Project and prior to the carrying out of each EE Investment, the Borrower, through MoE, shall enter into an agreement ("the Public Building Agreement") with each selected Public Building under terms and conditions acceptable to the Bank, including, *inter alia*, the relevant Public Building's obligations to: (a) maintain its respective EE Investment; and (b) share information on energy consumption.
2. The Borrower, through MoE, shall exercise its rights and carry out its obligations under each Public Building Agreement in such manner as to protect the interests of the Borrower and the Bank and to accomplish the purposes of the Loan. Except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall not assign, amend, abrogate, terminate, waive or fail to enforce any Public Building Agreement, or any of their provisions.
3. In case of any conflict among the provisions of this Agreement and the provisions of any Public Building Agreement, the provisions of this Agreement shall prevail.

F. Environmental and Social Standards.

1. The Borrower, through MoE, shall, and shall cause the Project Implementing Entity to, ensure that the Project is carried out in accordance with the Environmental and Social Standards, in a manner acceptable to the Bank.
2. Without limitation upon paragraph 1 above, the Borrower, through MoE, shall, and shall cause the Project Implementing Entity to, ensure that the Project is implemented in accordance with the Environmental and Social Commitment Plan ("ESCP"), in a manner acceptable to the Bank. To this end, the Borrower shall, and shall cause the Project Implementing Entity to, ensure that:
 - (a) the measures and actions specified in the ESCP are implemented with due diligence and efficiency, as provided in the ESCP;
 - (b) sufficient funds are available to cover the costs of implementing the ESCP;
 - (c) policies and procedures are maintained, and qualified and experienced staff in adequate numbers are retained to implement the ESCP, as provided in the ESCP; and
 - (d) the ESCP, or any provision thereof, is not amended, repealed, suspended or waived, except as the Bank shall otherwise agree in writing, as specified in the ESCP, and ensure that the revised ESCP is disclosed promptly thereafter.
3. In case of any inconsistencies between the ESCP and the provisions of this Agreement, the provisions of this Agreement shall prevail.
4. The Borrower, through MoE, shall, and shall cause the Project Implementing Entity to, ensure that:

- (a) all measures necessary are taken to collect, compile, and furnish to the Bank through regular reports, with the frequency specified in the ESCP, and promptly in a separate report or reports, if so requested by the Bank, information on the status of compliance with the ESCP and the environmental and social instruments referred to therein, all such reports in form and substance acceptable to the Bank, setting out, *inter alia*: (i) the status of implementation of the ESCP; (ii) conditions, if any, which interfere or threaten to interfere with the implementation of the ESCP; and (iii) corrective and preventive measures taken or required to be taken to address such conditions; and
 - (b) the Bank is promptly notified of any incident or accident related to or having an impact on the Project which has, or is likely to have, a significant adverse effect on the environment, the affected communities, the public or workers, in accordance with the ESCP, the environmental and social instruments referenced therein and the Environmental and Social Standards.
- 5. The Borrower, through MoE, shall, and shall cause the Project Implementing Entity to, establish, publicize, maintain and operate an accessible grievance mechanism, to receive and facilitate resolution of concerns and grievances of Project-affected people, and take all measures necessary and appropriate to resolve, or facilitate the resolution of, such concerns and grievances, in a manner acceptable to the Bank.
- 6. The Borrower, through MoE, shall, and shall cause the Project Implementing Entity to, ensure that all bidding documents and contracts for civil works under the Project include the obligation of contractors, subcontractors and supervising entities to: (a) comply with the relevant aspects of ESCP and the environmental and social instruments referred to therein; and (b) adopt and enforce codes of conduct that should be provided to and signed by all workers, detailing measures to address environmental, social, health and safety risks, and the risks of sexual exploitation and abuse, sexual harassment and violence against children, all as applicable to such civil works commissioned or carried out pursuant to said contracts.
- 7. The Borrower, through MoE, shall and shall cause PIE to, establish not later than thirty (30) days from Effective Date, a Project Grievance Mechanism satisfactory to the Bank.

Section II. Project Monitoring Reporting and Evaluation

The Borrower, through the MoE, shall furnish to the Bank each Project Report not later than forty-five (45) days after the end of each calendar semester, covering the calendar semester.

Section III. Withdrawal of Loan Proceeds

A. General.

Without limitation upon the provisions of Article II of the General Conditions, the Borrower may withdraw the proceeds of the Loan: (a) to finance Eligible Expenditures for the Project, and (b) to pay: (i) the Front-end Fee; and (ii) each Interest Rate Cap or Interest Rate Collar premium; all in the amount allocated and,

if applicable, up to the percentage set forth against each Category of the following table:

Category	Amount of the Loan Allocated (expressed in EUR)	Percentage of Expenditures to be financed (inclusive of taxes other than value added tax that is excluded)
(1) Goods and Works for EE Investments under Part 1 of the Project, non-consulting services, and consulting services, Training and Operating Costs under Parts 1 and 3.1 of the Project	9,177,000	100% of the amounts disbursed under each EE Investment as set forth in the AWP
(2) Goods, works, non-consulting services, and consulting services, Training and Operating Costs under Parts 2 and 3.2 of the Project	21,745,500	100%
(3) Front-end Fee	77,500	Amount payable pursuant to Section 2.03 of this Agreement in accordance with Section 2.07 (b) of the General Conditions
(4) Interest Rate Cap or Interest Rate Collar premium	0	Amount due pursuant to Section 4.05 (c) of the General Conditions
TOTAL AMOUNT	31,000,000	

B. Withdrawal Conditions; Withdrawal Period.

1. Notwithstanding the provisions of Part A above, no withdrawal shall be made:
 - (a) for payments made prior to the Signature Date, except that withdrawals up to an aggregate amount not to exceed Euro100,000 may be made for payments made prior to this date but on or after October 18, 2024, for Eligible Expenditures under Category (2); or
 - (b) under Category (2) until and unless: (i) the Subsidiary Agreement has been duly authorized or ratified by the Borrower and the Project Implementing Entity and is legally binding upon the Borrower and the Project Implementing Entity in accordance with its terms; and (ii) the PIE has established a PIU ("CEDIS PIU") with resources, staffing and responsibilities, all acceptable to the Bank and as set forth in the Operational Manual.

-
-
3. The Closing Date is April 30, 2030.

SCHEDULE 3

Commitment-Linked Amortization Repayment Schedule

Subject to Section 2.08 of this Agreement, the Borrower shall repay the principal amount of the Loan in accordance with the following table, which sets forth the Principal Payment Dates of the Loan and the percentage of the total principal amount of the Loan payable on each Principal Payment Date ("Installment Share").

Level Principal Repayments

Principal Payment Date	Installment Share
On each January 15 and July 15 Beginning January 15, 2027 through July 15, 2034	6.25%

APPENDIX

Section I. Definitions

1. “Annual Work Plan” means the Borrower’s annual work plan approved by the Bank in accordance with the provisions of Section I.D.1 of Schedule 2 to this Agreement, as said work plan may be modified from time to time with the prior written agreement of the Bank.
2. “Anti-Corruption Guidelines” means, for purposes of paragraph 6 of the Appendix to the General Conditions, the “Guidelines on Preventing and Combating Fraud and Corruption in Projects Financed by IBRD Loans and IDA Credits and Grants”, dated October 15, 2006 and revised in January 2011 and as of July 1, 2016.
3. “CEDIS PIU” means the PIU to be established pursuant to Section B.1 (ii) in Schedule 2 to this Agreement and in accordance with Section I.A.3 (ii) in Schedule 2 to this Agreement and the provisions of the POM.
4. “Co-financing” means an amount of Euro two million eight hundred thousand (EUR 2,800,000) to be provided by the Borrower to assist in financing of the EE Investments under Part 1 of the Project through the energy savings capture model by reinvesting monetized energy savings from retrofitted buildings into further EE investments.
5. “*Crnogorski Elektrodistributivni Sistem*” or “CEDIS” means the Borrower’s DOO “*Crnogorski elektrodistributivni sistem*” Podgorica distribution system operator established pursuant to Articles of Incorporation of the Limited Liability Company Crnogorski Elektrodistributivni Sistem Podgorica Number 10-00-32872” dated June 23, 2016.
6. “Eco Fund” means the Borrower’s Environmental Protection Fund, or any successor thereto acceptable to the Bank.
7. “EE” means energy efficiency.
8. “EE Investment” means the implementation of an energy efficiency measure including: replacement of windows, insulation of walls and roofs (using climate-resilient envelopes), the upgrade of efficient heating and cooling systems, the installation of RSPV systems, lighting upgrades, and a limited amount of reconstruction work, or any other similar measure set forth in the Project Operational Manual.
9. “Environmental and Social Commitment Plan” or “ESCP” means the environmental and social commitment plan for the Project, dated October 18, 2024, as the same may be amended from time to time in accordance with the provisions thereof, which sets out the material measures and actions that the Borrower shall carry out or cause to be carried out to address the potential environmental and social risks and impacts of the Project, including the timeframes of the actions and measures,

- institutional, staffing, training, monitoring and reporting arrangements, and any environmental and social instruments to be prepared thereunder.
10. "Environmental and Social Standards" or "ESSs" means, collectively: (i) "Environmental and Social Standard 1: Assessment and Management of Environmental and Social Risks and Impacts"; (ii) "Environmental and Social Standard 2: Labor and Working Conditions"; (iii) "Environmental and Social Standard 3: Resource Efficiency and Pollution Prevention and Management"; (iv) "Environmental and Social Standard 4: Community Health and Safety"; (v) "Environmental and Social Standard 5: Land Acquisition, Restrictions on Land Use and Involuntary Resettlement"; (vi) "Environmental and Social Standard 6: Biodiversity Conservation and Sustainable Management of Living Natural Resources"; (vii) "Environmental and Social Standard 7: Indigenous Peoples/Sub-Saharan Historically Underserved Traditional Local Communities"; (viii) "Environmental and Social Standard 8: Cultural Heritage"; (ix) "Environmental and Social Standard 9: Financial Intermediaries"; (x) "Environmental and Social Standard 10: Stakeholder Engagement and Information Disclosure"; effective on October 1, 2018, as published by the Bank.
 11. "General Conditions" means the "International Bank for Reconstruction and Development General Conditions for IBRD Financing, Investment Project Financing", dated December 14, 2018 (last revised on July 15, 2023), with the modifications set forth in Section II of this Appendix.
 12. "Inter-Agency Project Steering Committee" means the steering committee referred to in Section I.A.1 in Schedule 2 to this Agreement.
 13. "LV" means low voltage.
 14. "MoE" means the Borrower's Ministry of Energy, or its successor acceptable to the Bank.
 15. "MoE PIU" means the PIU established within the MoE under Second Energy Efficiency Project (Loan No.8870-ME between the Borrower and the Bank, dated July 2, 2018) referred to in Section I.A.3 (i) in Schedule 2 to this Agreement, with composition, role and resources set forth in the POM.
 16. "MoF" means the Borrower's Ministry of Finance, or its successor acceptable to the Bank.
 17. "MV" means medium voltage.
 18. "Operating Costs" means the reasonable incremental expenses incurred by the Borrower and PIE on account of Project implementation and management, including costs related to office equipment and supplies, vehicle operation and maintenance, office rentals, communication and insurance costs, office administration costs, bank charges, utilities, transport costs, travel, per diem and

- supervision costs, and salaries of the PIUs and TSU' staff, including Social Charges as applicable (excluding salaries of the Borrower or PIE's civil servants and/or employees).
19. "Operational Manual" or "POM" means the Project operational manual acceptable to the Bank, prepared and adopted by MoE and the PIE pursuant to Section 5.01 of this Agreement and referred to in Section I.C in Schedule 2 to this Agreement, as said manual may be amended from time to time, with prior approval of the Bank
 20. "Procurement Regulations" means, for purposes of paragraph 85 of the Appendix to the General Conditions, the "World Bank Procurement Regulations for IPF Borrowers", dated September 2023.
 21. "Project Implementation Unit" or "PIU" means any of the Project implementation unit established within the MoE ("MoE PIU") and Project Implementing Entity ("CEDIS PIU"); "Project Implementation Units" or "PIUs" means the plural thereof.
 22. "Project Implementing Entity" or "PIE" means *Crnogorski Elektrodistributivni Sistem* or CEDIS.
 23. "Project Implementing Entity's Legislation" means Articles of Incorporation of the Limited Liability Company *Crnogorski Elektrodistributivni Sistem* Podgorica Number 10-00-32872" dated June 23, 2016.
 24. "Public Buildings" means a public building owned by the Borrower, including the University of Montenegro and other public administration buildings, selected pursuant to the criteria set forth in the Operational Manual as a beneficiary of EE Investments under Part 1 of the Project.
 25. "Public Buildings Agreement" means the agreement set forth in Section I.E of Schedule 2 to this Agreement.
 26. "Respective Part of the Project" means Parts 2 and 3.2 of the Project described in Schedule 1 to this Agreement.
 27. "Signature Date" means the later of the two dates on which the Borrower and the Bank signed this Agreement and such definition applies to all references to "the date of the Loan Agreement" in the General Conditions.
 28. "Social Charges" means any payments or contributions for unemployment benefits, disability insurance, workers' compensation benefits, retirement (pension or social security) benefits, and life insurance, or any other benefits according to the Borrower's legislation.

29. "Subsidiary Agreement" means the agreement referred to in Section I.B.1 of Schedule 2 to this Agreement pursuant to which the Borrower shall make part of the proceeds of the Loan available to the Project Implementing Entity.
30. "Training" means expenditures (other than those for consulting services) incurred in connection with study tours, training courses, seminars, workshops and other training activities, not included under goods or service providers' contracts, including costs of training materials, space and equipment rental, travel, per diem costs for trainees and trainers and trainers' fees (as applicable), all based on an annual budget satisfactory to the Bank.
31. "TSU" or "Technical Services Unit" means the technical services unit established by the MoF and responsible for the fiduciary (procurement and financial management) and disbursement aspects of the Project, and referred to in Section I.A.2 in Schedule 2 of the Loan Agreement.
- 32.** "University of Montenegro" means the Borrower's *Univerzitet Crne Gore* established pursuant to Agreement on self-managing association on establishing of University in Titograd, dated April 29, 1974.

Section II. Modifications to the General Conditions

The General Conditions are hereby modified as follows:

1. Section 3.01 (*Front-end Fee; Commitment Charge*) is modified to read as follows:
“Section 3.01. *Front-end Fee; Commitment Charge*
 - (a) The Borrower shall pay the Bank a Front-end Fee on the Loan amount at the rate specified in the Loan Agreement. Except as otherwise provided in Section 2.07 (b), the Borrower shall pay the Front-end Fee not later than sixty (60) days after the Effective Date.
 - (b) The Borrower shall pay the Bank a Commitment Charge on the Unwithdrawn Loan Balance at the rate specified in the Loan Agreement. The Commitment Charge shall accrue from a date sixty (60) days after the date of the Loan Agreement to the respective dates on which amounts are withdrawn by the Borrower from the Loan Account or cancelled. Except as otherwise provided in Section 2.07 (c), the Borrower shall pay the Commitment Charge semi-annually in arrears on each Payment Date.”
2. The following definitions are inserted in the Appendix in alphabetical order as paragraphs [#]-[#], and the remaining definitions and paragraphs (as the case may be) renumbered accordingly:
 - “[#]. “CRDC” or “Climate Resilient Debt Clause” means a mechanism established in the Loan Agreement allowing the eligible Borrower to defer certain payments of principal and/or interest (and other Loan charges) during a Deferral Period upon occurrence of an Eligible Event.”
 - “[#]. “CRDC Terms and Conditions” means the Climate Resilient Debt Clause terms and conditions, as issued and revised from time to time, by the Bank, in effect at the time of the Payment Deferral request.”
 - “[#]. “Deferral Period” means the period of up to 24 (twenty-four) months, during which the Payment Deferral is activated pursuant to the provisions of the Loan Agreement.”
 - “[#]. “Eligible Event” means (i) an earthquake; and/or (ii) a tropical cyclone affecting the Borrower, corresponding to the parameters established by the Bank in the CRDC Terms and Conditions, which may constitute a Payment Deferral Trigger.”
 - “[#]. “Interest Payment Deferral” means a one-time temporary deferral of payment of Interest and other applicable Loan charges during a Deferral Period, requested by the Borrower and activated by the Bank pursuant to the provisions of the Loan Agreement.”
 - “[#]. “Payment Deferral” means a Principal Payment Deferral and/or Interest Payment Deferral, requested by the Borrower and activated by the Bank pursuant to the provisions of the Loan Agreement.”
 - “[#]. “Payment Deferral Triggers” means the set of primary and secondary triggers based on the Eligible Events established by the Bank in the CRDC Terms and Conditions, which, upon verification by the Bank in accordance with the CRDC Terms and Conditions, serve as the basis for an activation of a Payment Deferral.”

“[#]. “Principal Payment Deferral” means the one-time temporary deferral of repayments of the Withdrawn Loan Balance during a Deferral Period, requested by the Borrower and activated by the Bank pursuant to the provisions of the Loan Agreement.”

3. In paragraphs originally numbered 81 of the Appendix, the term “Payment Date” is modified to read as follows:

“81. “Payment Date” means each date specified in the Loan Agreement occurring on or after the date of the Loan Agreement on which interest, Commitment Charge and other Loan charges and fees (other than the Front-end Fee) are payable, as applicable.”

4. Definitions in paragraphs 4 (Allocated Excess Exposure Amount); 53 (Exposure Surcharge); 99 (Standard Exposure Limit) and 105 (Total Exposure) of the Appendix are deleted in their entirety and the subsequent paragraphs are renumbered accordingly.

Za Odbor Direktora

ZAJAM BROJ 9744-ME

Ugovor o zajmu

(Prjekat dekarbonizacije energetskeg sektora Crne Gore)

između

CRNE GORE

i

**MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU
I RAZVOJ**

UGOVOR O ZAJMU

UGOVOR datiran na Datum potpisivanja između CRNE GORE („Zajmoprimac“) i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ („Banka“). Zajmoprimac i Banka su se ovim saglasili kako slijedi:

ČLAN I — OPŠTI USLOVI; ZNAČENJE IZRAZA

- 2.01. Opšti uslovi (kako su definisani u Dodatku uz ovaj Ugovor) primjenjuju se na ovaj Ugovor i čine sastavni dio ovog Ugovora.
- 2.02. Osim ako kontekst ne nalaže drugačije, izrazi napisani velikim početnim slovom korišćeni u ovom Ugovoru imaju značenje koje im je pripisano u Opštim uslovima ili u Dodatku uz ovaj Ugovor.

ČLAN II — ZAJAM

- 2.01. Banka je saglasna da Zajmoprimcu pozajmi iznos od trideset jedan milion eura (31.000.000 EUR), pri čemu se taj iznos može povremeno konvertovati putem Konverzije valute („Zajam“), za pomoć u finansiranju projekta opisanog u Prilogu 1 ovog Ugovora („Projekat“).
- 7.02. Zajmoprimac može povući sredstva Zajma u skladu sa Odjeljkom III, Priloga 2 ovog Ugovora.
- 7.03. Provizija za obradu Zajma iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) od iznosa Zajma.
- 7.04. Naknada za anagažovana, a neiskorišćena sredstva iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) godišnje na Nepovučeni preostali dio Zajma.
- 7.05. Kamatna stopa je jednaka Referentnoj stopi uvećanoj za Promjenljivi kamatni spread ili za neku drugu stopu koja se primjenjuje nakon Konverzije u skladu sa Odjeljkom 3.02(e) Opštih uslova.
- 2.06. Datumi plaćanja su 15. januar i 15. jul svake godine.
- 2.07. Osim onako kako je navedeno u Odjeljku [2.08] u nastavku, glavnica Zajma će se otplaćivati u skladu s Odjeljkom 3.03 Oštih uslova i Prilogom 3 ovog Ugovora.
- 2.08. (a) Nakon nastanka Kvalifikovanog događaja i izdavanja Vladine objave o nacionalnom vanrednom stanju, Zajmoprimac može da zatraži od Banke da aktivira: (i) Odlaganje plaćanja glavnice u odnosu na dio ili cijeli iznos povučenog preostalog iznosa

Zajma; i/ili (ii) Odlaganje plaćanja kamata; za Period odlaganja, pod uslovom da se takav zahtjev neće podnijeti prije prvog Datuma plaćanja glavnice i najkasnije do pete godišnjice prije konačnog dospijeca Zajma. Takav zahtjev i bilo koje aktiviranje će biti izvršeni u skladu sa Uslovima i odredbama CRDC-a koji su na snazi u vrijeme podnošenja zahtjeva, čije su odredbe ovim putem uključene upućivanjem na iste i čine sastavni dio ovog Ugovora. Aktiviranje Odlaganja plaćanja može da se desi samo jednom tokom trajanja Zajma.

(b) U trenutku podnošenja zahtjeva za Odlaganje plaćanja glavnice u skladu sa odredbama stava (a) ovog Odjeljka 2.08, Zajmoprimac može takođe da zatraži odredbe za otplatu koje su različite od onih koje su date u Prilogu 3 ovog Ugovora za dio ili cijeli iznos Povučenog preostalog iznosa Zajma za koji se traži Odlaganje plaćanja glavnice, pod uslovom da (i) je prosječno dospijeće Povučenog preostalog iznosa Zajma nakon Perioda odlaganja jednako prvobitnom prosječnom dospijeću takvog Povučenog preostalog iznosa Zajma prije zahtjeva za Odlaganje plaćanja glavnice, a konačno dospijeće Povučenog preostalog iznosa Zajma nakon Perioda odlaganja neće premašiti prvobitno konačno dospijeće takvog Povučenog preostalog iznosa Zajma prije zahtjeva za Odlaganje plaćanja glavnice; i (ii) su takve odredbe o otplati dogovorene između Zajmoprimeca i Banke.

(c) Nakon što Banka verifikuje nastanak primjenjivog Pokretača za odlaganje plaćanja, Banka će preduzeti potrebne radnje za sprovođenje Odlaganja plaćanja u skladu sa odredbama ovog Ugovora i Uslovima i odredbama CRDC-a. Stupajući na snagu sa datumom aktiviranja Odlaganja plaćanja o čemu je Banka obavijestila Zajmoprimeca, odredbe ovog Ugovora koje predviđaju otplatu sredstava Zajma, uključujući odredbe Priloga 3, će se smatrati da su izmijenjene gdje je primjenljivo. Banka će obavijestiti Zajmoprimeca o primjenjivim finansijskim uslovima Zajma, uključujući sve revidirane odredbe o amortizaciji, ako je primjenljivo, u vrijeme aktiviranja Odlaganja plaćanja ili odmah nakon toga.

(d) U slučaju da se aktivira Odlaganje plaćanja kamata, Zajmoprimac će Banci platiti kamatu na bilo koji tako odloženi iznos po stopi navedenoj u Odjeljku 2.05 ovog Ugovora do trenutka kada se odloženi iznos u potpunosti isplati Banci. Takve kamate će se obračunavati od odgovarajućih datuma kada su relevantni iznosi odloženi nakon aktiviranja Odlaganja plaćanja kamata i platiće se na preostale Datume plaćanja nakon Perioda odlaganja.

(e) Odlaganje plaćanja neće se aktivirati ako se dogodi i nastavlja se bilo koji od događaja navedenih u Odjeljku 7.02 (a) ili 7.07 (a) Opštih uslova, međutim, pod uslovom da samo Odlaganje plaćanja, nakon što se aktivira, neće predstavljati događaj opisan u Odjeljcima 7.02 (a) ili 7.07 (a) Opštih uslova. Pored toga, Zajmoprimac će nastaviti da plaća sva primjenjiva i akumulirana Plaćanja zajma tokom Perioda odlaganja, osim iznosa koji su odloženi u skladu sa aktiviranim Odlaganje plaćanja kako je ovdje opisano.

(f) Ako povučeni preostali iznos Zajma ili bilo koja kamata i drugi primjenjivi troškovi Zajma, na koje se odnosi zahtjev za Odlaganje plaćanja, podliježu Konverziji valute koja je na snazi u tom trenutku, Zajmoprimac i Banka će se dogovoriti da izmijene ili raskinu takvu Konverziju valute. U slučaju prijevremenog prekida takve Konverzije valute prije kraja njenog Perioda konverzije kao rezultat odlaganja plaćanja, primjeniće se odredbe Odjeljka 4.06 (b) Opštih uslova.

ČLAN III — PROJEKAT

3.02. Zajmoprimac izražava svoju posvećenost ciljevima Projekta. U tu svrhu, Zajmoprimac će sprovesti Djelove 1 i 3.1 Projekta preko Ministarstva energetike i

obezbjediti da se Djelovi 2 i 3.2 Projekta sprovedu preko Subjekta za implementaciju projekta u skladu sa odredbana iz člana V Opštih uslova i Prilogom 2 ovog Ugovora i Ugovora o projektu.

ČLAN IV — PRAVNI LJEKOVI NA RASPOLAGANJU BANCI

- 4.01. Dodatni događaj suspenzije sastoji se od sljedećeg, naime: da je, propis Subjekta za implementaciju projekta izmijenjen, obustavljen, stavljen van snage, ukinut, ili se od istog odrekao, tako da po mišljenju Banke ima materijalan i nepovoljna uticaj na sposobnost Zajmoprimca i Subjekta za implementaciju projekta da obavlja svoje obaveze po osnovu ovog Ugovora.
- 4.02. Dodatni događaj za ubrzanje se sastoji od sljedećeg, naime, nastao je događaj koji je naveden u Odljeku 4.01 ovog Ugovora i traje u periodu od šezdeset (60) dana nakon što je Zajmoprimac obavijestio Banku o događaju.

ČLAN V — STUPANJE NA SNAGU; RASKID

- 5.01. Dodatni uslov za stupanje na snagu se sastoji od sljedećeg, odnosno, da je Zajmoprimac, preko Ministarstva energetike i Subjekta za implementaciju projekta, usvojio Operativni priručnik za projekat na način i po sadržaju koji je prihvatljiv za Banku.
- 5.02. Rok za stupanje na snagu je šezdeset (60) dana od Datuma potpisivanja.

ČLAN VI — PREDSTAVNIK; ADRESE

- 6.01. Predstavnik Zajmoprimca je njegovo Ministarstvo finansija.
- 6.02. Za potrebe Odjeljka 10.01 Opštih uslova:

(a) adresa Zajmoprimca je:
Ministarstvo finansija
Stanka Dragojevića 2
Podgorica, Crna Gora; i

(b) elektronska adresa Zajmoprimca je:

Teleks:
+38220242835

Faks:
+38282224450

E-mail:
mf@mif.gov.me

- 6.03. Za potrebe Odjeljka 10.01 Opštih uslova:

(a) adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433
United States of America; i

(b) elektronska adresa Banke je:

Teleks:

Faks:

248423(MCI) or
64145(MCI)

1-202-477-6391

USAGLAŠENO na Datum potpisivanja.

CRNA GORA

Ovlašćeni predstavnik

Ime i prezime: _____

Funkcija: _____

Datum: _____

**MEĐUNARODNA BANKA ZA
OBNOVU I RAZVOJ**

Ovlašćeni predstavnik

Ime i prezime: _____

Funkcija: _____

Datum: _____

PRILOG 1

Opis Projekta

Ciljevi Projekta su da: (i) unaprijedi energetske efikasnosti objekata u javnom sektoru i (ii) omogući integraciju dodatnih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije u distributivnu mrežu električne energije u Crnoj Gori.

Projekat se sastoji od sljedećih djelova:

Dio 1: Unaprijeđenje energetske efikasnosti objekata u javnom sektoru

Sprovođenje:

- (v) Investicija iz oblasti energetske efikasnosti u odabranim objektima u javnom sektoru za koje će se postignute uštede u energiji obuhvatiti i reinvestirati u investicije za energetske efikasnosti korišćenjem modela obuhvatanja uštede energije
- (vi) intervencije koje nisu povezane sa energetske efikasnošću kako bi se osigurala dugotrajnost investicija u energetske efikasnosti (npr. farbanje, zamjena podova) i ojačali elementi zgrada kako bi izdržali opasnosti povezane sa klimom;
- (vii) priprema energetskih pregleda/audita, tehničkih specifikacija/dokumentacije i procesa podnošenja ponuda/evaluacije; i
- (viii) nadzor nad implementacijom i tehnički monitoring i verifikacija.

Dio 2: Omogućavanje integracije dodatnih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije u distributivnu mrežu električne energije

- 2.1. Izvođenje sanacije i nadogradnje elektrorazvodnih postrojenja u izabranim trafostanicama 100/35 kV radi poboljšanja pouzdanosti napajanja.
- 2.2. Sprovođenje zamjene odabranih starih SN/SN i SN/NN transformatora sa efikasnim ekodizajniranim transformatorima kako bi se smanjili tehnički gubici i poboljšala pouzdanost napajanja.
- 2.3. Sprovođenje pilot investicija u elektrodistribuciju za poboljšanje vidljivosti NN mreže, uključujući ugradnju naprednih brojila i senzora u NN mrežu zajedno sa pratećim sistemima u sjedištu CEDIS-a.

Dio 3: Tehnička pomoć i podrška implementaciji Projekta

- 3.1. Pružanje podrške Jedinici za implementaciju projekta (PIU) Ministarstva energetike i TSU, između ostalog, za: (i) upravljanje projektom, uključujući revizije Projekta; (ii) pripremu energetskih pregleda/audita i detaljnih tehničkih specifikacija za dodatne objekte, prema potrebi; (iii) jačanje kapaciteta Eko fonda u pogledu finansiranja energetske efikasnosti; (iv) intervencije uključivanja građana povezane sa investicijama u energetske efikasnosti u sklopu Projekta; i (v) Studijska putovanja povezane sa Projektom i aktivnosti obuke za interne grupe iz Projekta.

- 3.2 Pružanje podrške Jedinici za implementaciju projekta (PIU) CEDIS-a i TSU, između ostalog za: (i) upravljanje projektom, uključujući revizije Projekta; (ii) pripremu projekta, tehničkih specifikacija, kao nadzora za ulaganja u distribuciju električne energije; (iii) sprovođenje analiza i studija za podržavanje i povećanje pilot ulaganja u distribuciju električne energije u sklopu Dijela 2.3 Projekta; (iv) tehnička pomoć za izradu strategije razvoja pametne mreže; (v) angažman građana i rodne intervencije povezane sa aktivnostima CEDIS-a u okviru Projekta; i (vi) Studijska putovanja povezana sa Projektom i aktivnosti obuke za intersne grupe iz Projekta.

PRILOG 2

Izvršenje Projekta

Odjeljak I. Implementacioni aranžmani

A. Institucionalni aranžmani

1. Zajmoprimac će najkasnije u roku od tri (3) mjeseca od Datuma stupanja na snagu, ili na kasniji datum koji je dogovoren sa Bankom, upostaviti i održavati tokom implementacije Projekta, upravni odbor (Međuagencijski upravni odbor za Projekat): (i) sa odgovornostima, strukturom i resursima prihvatljivim za Banku; (ii) kojim će predsjedavati predstavnik Ministarstva energetike i koji će se, između ostalog, sastojati od predstavnika Ministarstva finansija, Univerziteta Crne Gore, predstavnika CEDIS-a i drugih relevantnih ministarstava i državnih agencija Zajmoprimca; i (iii) koji će biti odgovoran, između ostalog, za ukupno usmjeravanje javnih politika i strateško usmjeravanje, institucionalnu koordinaciju, odobravanje godišnjih planova rada i drugih izvještaja Projekta, sve kako je definisano u Operativnom priručniku.
2. Zajmoprimac će održavati tokom implementacije Projekta Jedinicu za tehničku podršku (TSU) sa resursima, zaposlenima i fiducijarnim odgovornostima uključujući, između ostalog, nabavke i finansijskog upravljanja, pripremu kvartalnih nerevidiranih finansijskih izvještaja i godišnjih revidiranih finansijskih izvještaja, koji su svi prihvatljivi za Banku i kako je to definisano u Operativnom priručniku.
3. Ne dovodeći u pitanje odredbe prethodnih stavova 1 i 2, Zajmoprimac će tokom implementacije Projekta:
 - (i) odrediti Ministarstvo energetike da bude odgovorno za aktivnosti svakodnevne implementacija u sklopu Djelova 1 i 3.1 Projekta i da održava Jedinicu za implementaciju projekta (ME PIU) sa resursima, zaposlenima i odgovornostima, koji su svi prihvatljivi za Banku i kako je to definisano u Operativnom priručniku; i
 - (ii) odrediti Subjektat za implementaciju projekta da bude odgovoran za aktivnosti svakodnevne implementacija u sklopu Djelova 2 i 3.2 Projekta, i da za te svrhe uspostavi i održava Jedinicu za implementaciju projekta (CEDIS PIU) sa resursima, zaposlenima i odgovornostima, koji su svi prihvatljivi za Banku i kako je to definisano u Operativnom priručniku.

B. Subsidijarni ugovor

1. Kako bi se olakšalo sprovođenje odgovarajućeg dijela Projekta, tačnije Dio 2 i Dio 3.2 Projekta, Subjekta za implementaciju projekta, Zajmoprimac će dio sredstava Zajma staviti na raspolaganje Subjektu za implementaciju projekta prema subsidijarnom ugovoru između Zajmoprimca i Subjektu za implementaciju projekta, u skladu sa odredbama i pod uslovim koje je odobrila Banka („Subsidijarni ugovor“).

2. Zajmoprimac će vršiti svoja prava po osnovu Subsidijarnog ugovora na takav način da zaštiti interese Zajmoprimca i Banke i da postigne svrhu Zajma. Osim ako se Banka drugačije ne saglasi, Zajmoprimac neće ustupiti, izmijeniti, staviti van snage ili se odreći Subsidijarnog ugovora ili bilo koje njegove odredbe.

C. Operativni priručnik

1. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike i Subjektat za implementaciju projekta, usvojiti i nakon toga sprovesti Projekat u skladu sa odredbama priručnika („Operativni priručnik“) koji je prihvatljiv za Banku i koji sadrži, između ostalog: (a) aktivnosti i vremenski raspored aktivnosti koje treba sprovesti u okviru Projekta; (b) relevantne uloge i odgovornosti institucija uključenih u sprovođenje Projekta; (c) sastav i odgovornosti Upravnog odbora projekta, Ministarstva finansija, PIU-a Ministarstva energetike, PIU-a CEDIS-a i TSU-a; (d) fiducijarne, tehničke, ekološke i društvene standarde, kao i operativne aspekte i procedure za implementaciju Projekta, uključujući procedure finansijskog upravljanja (budžetiranje, računovodstvo i interne kontrole, isplatu i tok sredstava, finansijsko izvještavanje, godišnji izvještaji, postupci interne revizije i aranžmani za eksterne revizije); (e) kriterijume i postupke za odabir investicija za energetska efikasnost; (f) pravila rada modela obuhvata ušteta iz energetske efikasnosti; (g) indikatore učinka Projekta; i (h) Smjernice za borbu protiv korupcije.
2. Zajmoprimac, preko Ministarstva energetike, neće izmijeniti, odreći se ili na neki drugi način prestati da sprovodi bilo koju odredbu Operativnog priručnika bez prethodnog pisanog odobrenja Banke.
8. U slučaju bilo kog odstupanja između odredbi Operativnog priručnika i onih u ovom Ugovoru, mjerodavne su odredbe ovog Ugovora.

D. Godišnji plan rada

1. Kako bi se olakšala implementacija aktivnosti u okviru Dijela 1 Projekta, Zajmoprimac će, putem Ministarstva energetike, pripremiti i dostaviti Banci, najkasnije do 1. jula svake kalendarske godine toekom implementacije Projekta, Godišnji plan rada (AWP) za narednu godinu, uključujući, između ostalog, predloženi investicioni plan, sa njime povezane rashode i izvore finansiranja potrebne za implementaciju Projektnih aktivnosti u okviru Godišnjeg plana rada, uključujući sufinansiranje od strane Zajmoprimca za investicije za energetska efikasnost, sve kako je definisano u Operativnom priručniku i kako je prihvatljivo za Banku.
2. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, pružiti Banci razumnu priliku da sa njim razmijeni mišljenja o svakom takvom predloženom planu rada; i nakon toga osigurati da se Projekat sprovodi sa dužnom pažnjom tokom predmetne naredne kalendarske godine u skladu sa tim planom rada na način koji je odobrila Banka.
3. Zajmoprimac, preko Ministarstva energetike, neće unositi nikakve materijalne izmjene u odobreni Godišnji plan rada bez prethodnog pisanog odobrenja Banke.

E. Ugovori sa Objektom u javnom sektoru

1. Za potrebe sprovođenja Dijela 1 ovog Projekta a prije sprovođenja svake Investicije za energetska efikasnost, Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, sklopiti ugovor (Ugovor sa objektom u javnom sektoru) sa svakim odabrani Objektom u javnom sektoru u skladu sa odredbama i uslovima koji su prihvatljivi za Banku, uključujući između ostalog obaveze relevantnog Objekta u javnom sektoru da: (a) održava svoju Investiciju energetske efikasnosti; i (b) dijeli informacije o potrošnji energije.
3. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, izvršavati svoja prava i sprovođiti svoje obaveze po svakom od Ugovora sa objektom u javnom sektoru na takav način da štiti interese Zajmoprimca i Banke i da postigne svrhu Zajma. Izuzev ukoliko se Banka ne saglasi drugačije, Zajmoprimac neće ustupiti, izmjeniti, obustaviti, poništiti, odreći se ili na neki drugi način prestati da sprovodi bilo koji Ugovor sa objektom u javnom sektoru ili bilo koju njegovu odredbu.
4. U slučaju bilo kog odstupanja između odredbi ovog Ugovora i odredbi bilo kog Ugovora sa objektom u javnom sektoru, mjerodavne su odredbe ovog Ugovora.

F. Standardi koji se odnose na životnu sredinu i društvo

1. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, sprovesti i obezbijediti da Subjekat za implementaciju projekta sprovodi Projekat u skladu sa Standardima koji se odnose na životnu sredinu i društvo, na način prihvatljiv za Banku.
2. Ne ograničavajući primjenu gorenavedenog stava 1, Zajmoprimac će preko Ministarstva energetike, sprovesti i obezbijediti da Subjekat za implementaciju projekta sprovodi Projekat u skladu sa Planom obaveza u pogledu životne sredine i društva („ESCP“), na način prihvatljiv za Banku. U tom cilju, Zajmoprimac će sprovesti i obezbijediti da Subjekta za implementaciju projekta sprovodi da:
 - (e) se mjere i aktivnosti navedene u ESCP-u sprovode sa dužnom pažnjom i efikasnošću, kako je predviđeno u ESCP-u;
 - (f) dovoljna sredstva budu na raspolaganju za pokrivanje troškova sprovođenja ESCP-a;
 - (g) se održavaju politike i procedure i angažuje kvalifikovano i iskusno osoblje u odgovarajućem broju radi sprovođenja ESCP-a, na način kako je predviđeno u ESCP-u; i
 - (h) ESCP, ili neka njegova odredba ne budu izmijenjeni, poništeni, obustavljeni ili izuzeti, izuzev ako se Banka drugačije ne saglasi u pisanoj formi, kako je navedeno u ESCP-u, kao i da revidirani ESCP bude objelodanjen odmah nakon toga.
3. U slučaju neslaganja između ESCP-a i odredaba ovog Ugovora, mjerodavne su odredbe ovog Ugovora.
9. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, sprovesti i obezbijediti da Subjekat za implementaciju projekta:

- (c) preduzima sve mjere koje su neophodne kako bi se prikupile, objedinile i dostavile Banci, kroz redovne izvještaje, prema dinamici koja je precizirana u ESCP-u, kao i bez odlaganja u zasebnom izvještaju ili izvještajima, ukoliko Banka to zatraži, informacije o statusu usklađenosti sa ESCP-om i instrumentima koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji su u njemu navedeni, pri čemu će svi izvještaji biti u obliku i sa sadržinom koji su prihvatljivi za Banku, navodeći, između ostalog: (i) status realizacije ESCP-a; (ii) uslove, ako ih ima, koji remete ili prijete da poremete realizaciju ESCP-a; i (iii) korektivne i preventivne mjere koje su preduzete ili ih je neophodno preduzeti povodom tih uslova; i
 - (d) obavještava Banku bez odlaganja o svakom incidentu ili nesreći koji se tiču Projekta ili imaju uticaja na Projekat, a koji imaju ili mogu imati značajan nepovoljan uticaj na životnu sredinu, pogođene zajednice, javnost ili radnike, u skladu sa ESCP-om, instrumentima koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji se u njemu navode i Standardima koji se odnose na životnu sredinu i društvo.
10. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, sprovesti i obezbijediti da Subjekat za implementaciju projekta uspostavi, objavi, održava i upravlja dostupnim mehanizmom za pritužbe kako bi primio i olakšao rješavanje svih predmeta zabrinutosti i pritužbi osoba na koje je Projekat uticao i preduzeti sve potrebne i primjerene mjere za rješavanje ili olakšavanje rješavanja takvih predmeta zabrinutosti i pritužbi, na način prihvatljiv za Banku.
11. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, sprovesti i obezbijediti da Subjekat za implementaciju projekta obezbijedi da sva tenderska dokumentacija i ugovori za građevinske radove u okviru Projekta uključuju obavezu izvođača, podizvođača i nadzornih subjekata da: (a) poštuju relevantne aspekte ESCP-a i instrumente koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji su u njemu navedeni; i (b) donesu i sprovedu kodeks ponašanja koji treba da bude dostavljen svim radnicima i potpisan sa njihove strane, sa detaljnim mjerama za rješavanje rizika po životnu sredinu, društvo, zdravstvenih i bezbjednosnih rizika, kao i rizika od seksualnog iskorišćavanja i zlostavljanja, seksualnog uznemiravanja i nasilja nad djecom, kako je primjenjivo na takve građevinske radove koji su naručeni ili se izvode u skladu sa navedenim ugovorima.
12. Zajmoprimac će, preko Ministarstva energetike, uspostaviti i obezbijediti da Subjekat za implementaciju projekta uspostavi, najkasnije u roku od (trideset) 30 dana od Datuma stupanja na snagu, Mehnizam za pritužbe za Projekat koji je zadovoljavajući za Banku.

Odjeljak II. Monitoring, izvještavanje i evaluacija Projekta

Zajmoprimac, preko Ministarstva energetike, dostavlja Banci svaki Izvještaj o projektu najkasnije četrdesetpet (45) dana nakon isteka svakog kalendarskog polugodišta, za dato kalendarsko polugodište.

Odjeljak III. Povlačenje sredstava Zajma

A. Uopšteno.

Ne ograničavajući primjenu odredbi iz člana II Opštih uslova, Zajmoprimac može povući sredstva Zajma kako bi: (a) finansirao Kvalifikovane troškove za Projekat; (b) platio: (i) Proviziju za obradu; i (ii) premiju za svaku gornju granicu kamatne stope ili donju granicu kamatne stope;; sve u iznosu koji je dodijeljen i, ako je primjenjivo, do visine procenta prikazanog za svaku Kategoriju u sljedećoj tabeli:

Kategorija	Dodijeljeni iznos Zajma (izražen u eurima)	Procenat troškova koji će se finansirati (uključujući poreze, osim poreza na dodatu vrijednost koji je isključen)
(1) robe i radove za investicije za energetska efikasnost Dijela 1 Projekta, usluge osim konsultantskih usluga, konsultantske usluge, obuke i operativne troškove za Djelove 1 i 3.1 Projekta.	9.177.000	100% iznosa se povlači po svakoj investiciji za energetska efikasnost, kako je to definisano Godišnjim planom rada
(2) robe, radove, usluge osim konsultantskih usluga, konsultantske usluge, obuke i operativne troškove za Djelove 2 i 3.2 Projekta.	21.745.500	100%
(3) Provizija za obradu Zajma	77.500	Iznos koji se plaća u skladu sa Odjeljkom 2.03 ovog Ugovora u skladu sa Odjeljkom 2.07 (b) Opštih uslova
(4) Premija za gornju granicu kamatne stope ili donju granicu kamatne stope	0	Iznos za plaćanje u skladu sa Odjeljkom 4.05 (c) Opštih uslova
UKUPNI IZNOS	31.000.000	

B. Uslovi povlačenja sredstava; Period povlačenja sredstava.

1. Izuzetno od odredaba Dijela A ovog Odjelja, neće se vršiti povlačenje sredstava:
 - (a) za plaćanja izvršena prije Datuma potpisivanja, osim što se povlačenja do ukupnog iznosa koji ne prelazi 100.000 eura mogu izvršiti za plaćanja

izvršena prije ovog datuma, ali na ili nakon 18. oktobra 2024. godine, za Prihvatljive troškove u kategoriji (2); ili

- (b) pod kategorijom (2) sve dok i osim ako: (i) Zajmoprimac i Subjekt za implementaciju projekta propisno ovlaste ili ratifikuju Supsidijarni ugovor i on je pravno obavezujući za Zajmoprimca i Subjekt za implementaciju projekta u skladu sa njegovim uslovima; i (ii) Subjekt za implementaciju projekta je uspostavio PIU („CEDIS PIU“) sa resursima, osobljem i odgovornostima, prihvatljivim za Banku i kako je navedeno u Operativnom priručniku.
3. Datum zatvaranja je 30. april 2030. godine.

PRILOG 3

Program otplate amortizacije povezan sa preuzetim obavezama

U skladu sa Odjeljkom 2.08 ovog Ugovora, Zajmoprimac će otplatiti iznos glavnice Zajma u skladu sa tabelom koja slijedi, koja navodi Datume plaćanja glavnice Zajma i procenat od ukupnog iznosa glavnice Zajma koji se plaća na svaki Datum plaćanja glavnice Zajma („Udio rate“).

Otplata glavnice u jednakim ratama

Datum plaćanja glavnice	Udio rate
Svakog 15. januara i 15. jula Počevši od 15. janaura 2027 do 15. jula 2034,	6,25%

DODATAK

Odjeljak I. Definicije

33. “Godišnji plan rada” znači godišnji plan rada Zajmoprimca koji je odobrila Banka u skladu sa odredbama Odjeljka I.D.1 Priloga 2 ovog Ugovora, jer se navedeni plan rada može s vremena na vrijeme mijenjati uz prethodni pismeni dogovor od strane Banka.
34. „Smjernice za suzbijanje korupcije“ su, za potrebe stava 6 Dodatka Opštim uslovima, „Smjernice za spriječavanje i suzbijanje prevara i korupcije u projektima koji se finansiraju iz zajmova IBRD-a i kredita i grantova IDA-e“, od 15. oktobra, 2006, sa izmjenama iz januara 2011. i od 1. jula 2016. godine.
35. „CEDIS PIU“ znači PIU koji će se uspostaviti u skladu sa Odjeljkom B.1 (ii) Priloga 2 uz ovaj Ugovor i u skladu sa Odjeljkom I.A.3 (ii) u Prilogu 2 ovog Ugovora i odredbama POM-a
36. „Sufinansiranje“ znači iznos od dva miliona osamsto hiljada eura (2.800.000 EUR) koji Zajmoprimac treba da obezbijedi za pomoć u finansiranju investicija za energetska efikasnost u sklopu Dijela 1 Projekta putem modela obuhvatanja uštede energije ponovnim ulaganjem unovčene uštede energije iz naknadno renoviranih objekata u dalje investicije za energetska efikasnost.
37. „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ ili „CEDIS“ znači distributivna kompanija DOO Zajmoprimaca “Crnogorski elektrodistributivni sistem” Podgorica osnovan u skladu sa Statutom Društva sa ograničenom odgovornošću Crnogorski elektrodistributivni sistem Podgorica broj 10-00-32872 od 23. juna. 2016.
38. “Eko fond” znači Fond za zaštitu životne sredine Zajmoprimca ili bilo koji njegov nasljednik prihvatljiv za Banku.
39. „EE“ znači Energetska efikasnost.
40. „Investicija za energetska efikasnost“ znače realizaciju mjera energetske efikasnosti koje uključuju: zamjenu prozora, izolaciju zidova i krovova (korišćenjem okvira za otpornost na klimatske promjene), unaprijeđenje sistema za grijanje i hlađenje, instaliranje solarnih fotovoltaičnih sistema na krovovima, unaprijeđenje osvjetljenja, i ograničeni iznosi za radove za rekonstrukcije ili neke druge slične mjere koje su date u Operativnom priručniku za Projekat.
41. „Plan obaveza u pogledu životne sredine i društva“ ili „ESCP“ znači plan obaveza u pogledu životne sredine i društva u okviru Projekta, od 18. oktobra 2024. godine, koji se može povremeno mijenjati u skladu sa njegovim odredbama, a u kome su utvrđene materijalne mjere i postupci koje Zajmoprimac sprovodi ili čije sprovođenje obezbjeđuje radi ublažavanja potencijalnih rizika po i uticaja Projekta na životnu sredinu i društvo, uključujući vremenske okvire za aktivnosti i mjere, institucionalne aranžmane, aranžmane za zaposlene, obuku, monitoring i izvještavanje, kao i sve instrumente koji se odnose na životnu sredinu i društvo koji će se na osnovu toga pripremiti.

42. „Standardi koji se odnose na životnu sredinu i društvo“ ili „ESS“ znače zajedno: (i) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 1: Procjena i upravljanje rizicima i uticajima na životnu sredinu i društvo”; (ii) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 2: Radna snaga i uslovi rada”; (iii) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 3: Efikasnost resursa i sprječavanje zagađenja i upravljanje zagađenjem”; (iv) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 4: Zdravlje i bezbjednost zajednice”; (v) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 5: Sticanje zemljišta, ograničenja u korišćenju zemljišta i nedobrovoljno preseljenje”; (vi) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 6: Očuvanje biodiverziteta i održivo upravljanje živim prirodnim resursima”; (vii) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 7: Autohtoni narodi/zapostavljene tradicionalne lokalne zajednice subsaharske Afrike”; (viii) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 8: Kulturna baština”; (ix) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 9: Finansijski posrednici”; (x) „Standard koji se odnosi na životnu sredinu i društvo 10: Angažman zainteresovanih strana i objelodanjivanje informacija”; koji su stupili na snagu 1. oktobra 2018. godine, kako je objavila Banka.
43. „Opšti uslovi“ su „Opšti uslovi Međunarodne banke za obnovu i razvoj za finansiranje od strane IBRD-a i finansiranje investicionih projekata“, od 14. decembra 2018. (posljednji put revidirani 15. jula 2023. godine), sa izmjenama koje su date u Odjeljku II ovog Dodatka.
44. „Međuagencijski upravni odbor projekta” znači upravni odbor naveden u Odjeljku I.A.1 Priloga 2 ovog Sporazuma.
45. „NN” znači niski napon.
46. „ME“ znači Ministarstvo energetike Zajmoprimca, ili njegov sljedebnik koji je prihvatljiv za Banku.
47. „ME PIU“ znači PIU koja je uspostavljena 2018. godine i koja se navodi u Odjeljku I.A.3 (i) u Prilogu 2 ovog Ugovora, po sastavu, ulozi i resursima kako je to definisano u Operativnom priručniku za Projekat.
48. „MF“ znači Ministarstvo finansija Zajmoprimca, ili njegov sljedbenik koji je prihvatljiv za Banku.
49. „SN“ znači srednji napon.
50. „Operativni troškovi“ su razumni troškovi koje su imali Zajmoprimac i PIE u pogledu implementacije i upravljanja Projektom, uključujući troškove za potrebe kancelarijske opreme i materijala, korišćenja i održavanja vozila, iznajmljivanja kancelarijskog prostora, komunikacionih troškova i troškova osiguranja, troškova kancelarijske administracije, bankovnih naknada, režija, troškova transporta, putovanja, dnevnica za putovanja i troškova nadzora, kao i naknada za zaposlene u PIU-ovima, uključujući poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa zakonom (isključujući plate za državne službenike i/ili namještenike Zajmoprimca ili Subjekta za implementaciju projekta).
51. “Operativni priručnik” ili “POM” znači Operativni priručnik projekta prihvatljiv za Banku, koji su pripremili i usvojili MOE i PIE u skladu sa Odjeljkom 5.01 ovog Ugovora i naveden

- u Odjeljku I.C u Prilogu 2 ovog Ugovora, kao što je navedeno priručnik se može povremeno mijenjati, uz prethodno odobrenje Banke
52. „Propisi o nabavkama“ su, za potrebe stava 85 Dodatka Opštim uslovima, „Propisi Svjetske banke o nabavkama za zajmoprimce finansiranja investicionih projekata“, od septembra 2023. godine.
 53. „Jedinica za implementaciju projekta” ili „PIU ” označava bilo koju jedinicu za implementaciju Projekta uspostavljenu u okviru Ministarstva energetike („ME PIU”) i Subjekta za implementaciju projekta („CEDIS PIU”); „Jedinice za implementaciju projekta“ ili „PIUs“ znači njihova množina.
 54. „Subjekt za implementaciju projekta“ ili „PIE“ znači *Crnogorski elektrodistributivni sistem* ili CEDIS.
 55. „Propis Subjekta za implementaciju projekta“ znači Statut Društva Crnogorski elektrodistributivni sistem Podgorica broj 10-00-32872” od 23. juna 2016.
 56. „Objekti u javnom sektoru“ označavaju objekat u javnom sektoru koji je u vlasništvu Zajmoprimca, uključujući Univerzite Crne Gore i druge objekte javne uprave, odabrane u skladu sa kriterijumima navedenim u Operativnom priručniku kao korisnik Investicija za energetska efikasnost u sklopu Dijela 1 Projekta.
 57. „Ugovor za objekat u javnom sektoru“ označava ugovor koji je naveden u Odjeljku I.E Priloga 2 ovog Ugovora.
 58. „Odgovarajući dio Projekta“ znači Dijelovi 2 i 3.2 Projekta koji su opisani u Prilogu 1 ovog Ugovora.
 59. „Datum potpisivanja“ znači kasniji od dva datuma na koji su Zajmoprimac i Banka potpisali ovaj Ugovor i ta definicija važi za sva pozivanja na „datum Ugovora o zajmu” u Opštim uslovima.
 60. "Socijalni doprinosi" označavaju sve isplate ili doprinose za naknade za nezaposlenost, osiguranje u slučaju invaliditeta, nadoknade u slučaju povreda na radu, penziju (penzijsko ili socijalno osiguranje), životno osiguranje, ili bilo koje druge naknade u skladu sa zakonodavstvom Zajmoprimca.
 61. „Subsidijarni ugovor“ znači ugovor naveden u Odjeljku I.B.2 (i) Priloga 2 ovog Ugovora prema kojem Zajmoprimac stavlja dio sredstava Zajma na raspolaganje Subjektu za implementaciju Projekta.
 62. „Obuka“ označava rashode (osim za konsultantske usluge), koji su nastali u vezi sa studijskim putovanjima, kursevima za obuku, seminarima, radionicama i ostalim aktivnostima obuke, koje nijesu uključene u ugovore za nabavku roba ili pružanja usluga, uključujući troškove za materijale za obuku, zakup prostora i opreme, putne troškove, troškove dnevnica polaznika obuke i predavača, naknade predavača (ako je primjenljivo), sve u skladu sa godišnjim budžetom koji je zadovoljavajući za Banku.

63. "TSU" ili "Jedinica za tehničku podršku" označava jedinicu za tehničku podršku koju je osnovalo MF i koja je odgovorna za fiducijarne (nabavke i finansijsko upravljanje) i aspekte isplate Projekta, a pominje se u Odjeljku I.A.2 u Prilogu 2. Ugovor o zajmu.
64. „Univerzitet Crne Gore” je Univerzitet Crne Gore Zajmoprimca osnovan Samoupravnim sporazum o udruživanju u Univerzitet u Titogradu od 29.04.1974.

Section II. Pomjene Opštih uslova

Opšti uslovi se ovim putem mijenjanju kako slijedi:

1. Odjeljak 3.01 (*Provizija za obradu Zajma; Naknada za odobrena, a neiskorišćena sredstva*) se mijenja da glasi kako slijedi:

„Odjeljak 3.01. *Provizija za obradu Zajma; Naknada za odobrena, a neiskorišćena sredstva*

(a) Zajmoprimac će platiti Banci početnu Provizija za obradu Zajma na iznos Zajma po stopi navedenoj u Ugovoru o zajmu. Osim ako nije drugačije navedeno u odjeljku 2.07 (b), Zajmoprimac će platiti Provizija za obradu Zajma najkasnije šezdeset (60) dana nakon Datuma stupanja na snagu.

(b) Zajmoprimac će platiti Banci Naknadu za odobrena, a neiskorišćena sredstva na Nepovučeni iznos Zajma po stopi navedenoj u Ugovoru o zajmu. Naknada za odobrena, a neiskorišćena sredstva će se obračunavati od datuma šezdeset (60) dana nakon datuma Ugovora o zajmu do odgovarajućih datuma na koje je Zajmoprimac povukao iznose sa Računa zajma ili ih je otkazao. Osim ako nije drugačije navedeno u Odjeljku 2.07 (c), Zajmoprimac će platiti Naknadu za odobrena, a neiskorišćena sredstva polugodišnje u unazad na svaki Datum plaćanja.“

2. Definicije koje slijede su uključene u Dodatak po alfabetskom redosljedu kao stavovi [#]-[#], a preostale definicije i stavovi (zavisno od slučaja) se shodno tome prenumeriraju:

„[#]. „CRDC“ ili „Klauzula o dugovanju otpornom na klimatske promjene *Climate Resilient Debt Clause*“ znači mehanizam uspostavljen u Ugovoru o zajmu koji dopušta kvalifikovanom Zajmoprimcu da odloži određena plaćanja glavnice i/ili kamata (i drugih troškova Zajma) tokom Perioda odlaganja nakon pojave Prihvatljivog/kvalifikovanog događaja.“

„[#]. „Uslovi i odredbe CRDC-a“ znače uslove i odredbe klauzule o dugovanju otpornom na klimatske promjene, kako ih Banka povremeno objavljuje i revidira, a koji su na snazi u vrijeme zahtjeva za odlaganje plaćanja.“

„[#]. „Period odlaganja“ znači period do 24 (dvadeset i četiri) mjeseca, tokom kojeg je aktivirano odlaganje plaćanja u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

„[#]. „Prihvatljivi/kvalifikovani događaj“ znači (i) zemljotres; i/ili (ii) tropski ciklon koji utiče na Zajmoprimca, u skladu sa parametrima koje je Banka utvrdila u Uslovima i odredbama CRDC-a, a što može predstavljati Pokretač za odlaganje plaćanja.“

„[#]. „Odlaganje plaćanja kamate“ znači jednokratno privremeno odlaganje plaćanja kamate i drugih primjenjivih troškova Zajma tokom Perioda odlaganja, koju je zatražio Zajmoprimac i aktivirala Banka u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

„[#]. „Odlaganje plaćanja“ znači Odlaganje plaćanja glavnice i/ili Odlaganje plaćanja kamate koju je zatražio Zajmoprimac i aktivirala Banka u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

„[#]. „Pokretači odlaganja plaćanja“ označavaju skup primarnih i sekundarnih pokretača na osnovu Prihvatljivih/kvalifikovanih događaja koje je utvrdila Banka u CRDC Uslovima i odredbama, a koji, nakon provjere od strane Banke u skladu sa CRDC Uslovima i odredbama, služe kao osnova za aktiviranje Odlaganja plaćanja.“

„[#]. „Odlaganje plaćanja glavnice“ znači jednokratno privremeno odlaganje otplate Povučenog salda zajma tokom Perioda odlaganja, koju je zatražio Zajmoprimac i aktivirala Banka u skladu sa odredbama Ugovora o zajmu.“

3. U stavu koji je prvobitno numerisan kao 81 u Dodatku, pojam „Datum plaćanja“ se mijenja da glasi kako slijedi:

„81. „Datum plaćanja“ znači svaki datum koji je naveden u Ugovoru o zajmu a koji je nasutpio na ili nakon datuma Ugovora o zajmu na koji dospijevaju za plaćanje kamata, Naknada za odobrena, a nepovučena sredstva i drugi troškovi i naknade Zajma (osim Provizije za obradu zajma), kako je primljenljivo.“

4. Definicije u stavu 4 (Alocirani iznos viška izloženosti); 53 (Doplata za izloženost); 99 (Standardni limit izloženosti) i 105 (Ukupna izloženost) iz Dodatka se brišu u cjelosti i naknadni stavovi se shodno prenumerišu.